

**PARLAMENTARNA SKUPŠTINA
BOSNE I HERCEGOVINE**

181

Na osnovu Članka IV. 4.a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na 74. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 14. veljače 2006. godine, i na 54. sjednici Doma naroda, održanoj 21. veljače 2006. godine, usvojila je

ZAKON

O ZAŠTITI POTROŠAČA U BOSNI I HERCEGOVINI

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

- (1) Zakon o zaštiti potrošača u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Zakon) uređuje odnose između potrošača, proizvođača i trgovaca na teritoriji Bosne i Hercegovine.
- (2) Na odnose i slučajeve iz oblasti zaštite potrošača koji nisu regulirani ovim Zakonom primjenjivat će se odredbe Zakona o hrani ("Službeni glasnik BiH", broj 50/04), Zakona o općoj sigurnosti proizvoda ("Službeni glasnik BiH", broj 45/04) te odgovarajuće odredbe zakona kojima se uređuju obligacijski odnosi u Bosni i Hercegovini. U slučaju dvojbe ili sukoba odredaba, primjenjivat će se odredba koja pruža veći stupanj zaštite.
- (3) Potrošač je svako fizička osoba koje kupuje, stječe ili rabi proizvode ili usluge za svoje osobne potrebe i za potrebe svog kućanstva.
- (4) Proizvođač je svako fizička ili pravna osoba koje posluje u Bosni i Hercegovini, bez obzira na vrstu ili oblik vlasništva, javna ili privatna, koje u cijelosti ili djelimično proizvodi proizvod ili pruža uslugu.

Prema definiciji, proizvođač je:

- a) svaka osoba koje uvozi proizvod ili uslugu u BiH;

b) svaka osoba koja, stavljajući svoje ime, robni žig, logotip, etiketu ili drugu karakterističnu oznaku na proizvod, predstavlja sebe kao proizvođača;

- (5) Trgovac je svaka osoba koje direktno ili kao posrednik među drugim osobama prodaje proizvode ili pruža usluge potrošaču.
- (6) Proizvođač koji izravno dostavlja robu ili usluge potrošačima također se smatra trgovcem.
- (7) Proizvod je svaka stvar nastala kao rezultat ljudske djelatnosti, namijenjen potrošačima ili je vjerovatno da će je rabiti potrošači, isporučena, bez obzira da li će biti plaćen ili ne, tijekom komercijalne djelatnosti, i bez obzira da li je nova, korištena ili preradena.
- (8) Proizvodi obuhvaćaju gotove proizvode kao i sirovine i sastavne dijelove. Oni obuhvaćaju sve vrste proizvoda, uključujući i poljoprivredne proizvode.
- (9) Robom se smatraju i proizvodi i nekretnine.
- (10) Usluga je svaka djelatnost namijenjena da bude ponuđena potrošačima.

Članak 2.

Potrošač se ne može odreći niti je uskraćen za prava koja su mu dana ovim Zakonom.

Članak 3.

Osnovna potrošačka prava su:

- a) pravo pristupa osnovnim robama i uslugama;
- b) pravo na obrazovanje o pitanjima potrošača,
- c) pravo na sigurnost i zaštitu života i zdravlja;
- d) pravo na informiranost;
- e) pravo na izbor;
- f) pravo da bude saslušan i zastupan;
- g) pravo na naknadu štete i kompenzaciju;
- h) pravo na život i rad u zdravom i održivom okolišu.

Članak 4.

Nadležni organi za zaštitu potrošača u Bosni i Hercegovini imaju glavnu odgovornost za promoviranje i provedbu prava potrošača.

Članak 5.

Zahtjevi u području zaštite potrošača uzimat će se u obzir kod definiranja i provedbe ostalih politika i aktivnosti nadležnih tijela u Bosni i Hercegovini.

Članak 6.

Trgovci i druge pravne i fizičke osobe koje, sukladno ovome Zakonom, potrošačima isporučuju proizvode ili pružaju usluge obvezni su da posluju na jezicima koji su u službenoj uporabi u Bosni i Hercegovini i u pisanim dokumentima navoditi puni naziv tvrtke i sjedišta, ili skraćeni naziv tvrtke, ako je takav naziv upisan u sudski ili obrtnički registar i sjedište.

II. OBEZA OBAVLJANJA TRGOVINSKE DJELATNOSTI NA POŠTEN NAČIN

Članak 7.

- (1) Trgovac je obavezan prodavati proizvod, odnosno pružati uslugu potrošaču na način koji nije u suprotnosti s dobrim poslovnim običajima.
- (2) Trgovac je obavezan prodavati proizvode, odnosno pružati usluge svim potrošačima pod jednakim uvjetima. Ako pojedinim skupinama odobrava posebne uvjete (rodilje, mladenci, invalidne osobe, umirovljenici i dr.), oni treba da budu jasno istaknuti na prodajnom mjestu.
- (3) Trgovac je obavezan da isporuči potrošaču plaćeni proizvod ili uslugu.
- (4) Trgovcu je zabranjena diskriminacija bilo kojeg potrošača, osobito odbijanjem prodaje proizvoda koji je izložen ili na drugi način pripremljen za prodaju, ili odbijanjem pružanja usluga koje se mogu obaviti, ili uvjetovanjem prodaje proizvoda ili pružanjem usluga prodajom drugih proizvoda ili pružanjem drugih usluga.

Članak 8.

- (1) Trgovac je dužan rasprodaju proizvoda da objavi na način uobičajen u mjestu prodaje.
- (2) Proizvod na rasprodaji treba biti jasno i vidljivo označen cijenom prije i cijenom nakon sniženja.
- (3) Ako je postotak sniženja cijena objavljen u rasponu, najveći postotak sniženja treba da se odnosi najmanje na jednu petinu vrijednosti svih proizvoda na rasprodaji.

Članak 9.

Proizvod koji je na rasprodaji, jer mu uskoro istječe rok uporabe, treba dodatno imati vidljivo istaknut krajnji rok uporabe.

Članak 10.

- (1) Trgovac koji na rasprodaji prodaje proizvod s nedostatkom ili pogreškom, dužan je takav proizvod fizički odvojiti od redovite prodaje ispravnog proizvoda i vidljivo istaknuti da se radi o prodaji proizvoda s nedostatkom ili pogreškom, te svaki pojedinačni proizvod posebno označiti.
- (2) Trgovac je dužan upoznati kupca o tome u čemu se sastoji nedostatak ili pogreška na proizvodu.
- (3) Trgovac koji prodaje proizvode kojima uskoro istječe rok uporabe, dužan je takav proizvod fizički odvojiti od redovne prodaje ostalih proizvoda i vidljivo istaknuti da se radi o prodaji proizvoda kojima uskoro istječe rok uporabe.

III. PRODAJA PROIZVODA I PRUŽANJE USLUGA

Članak 11.

- (1) Trgovac je obavezan na vidnom mjestu istaknuti prodajnu cijenu proizvoda i usluga u službenoj valuti Bosne i Hercegovine.
- (2) Prodajna cijena proizvoda i usluga je konačna cijena u koju su uključeni svi porezi, doprinosi i pristojbe i jednaka je prodajnoj cijeni iz popisne knjige.
- (3) Osim prodajne cijene proizvoda, treba biti vidljivo istaknuta cijena za jedinicu mjere istog proizvoda, te naziv i vrsta proizvoda.
- (4) Cijenu za jedinicu mjere nije potrebno isticati ako je jednaka prodajnoj cijeni proizvoda.
- (5) U rasutom stanju su oni proizvodi pondeñeni na prodaju, koji nisu prethodno omotani i koji su izmjereni u nazočnosti potrošača. Za proizvode u rasutom stanju ističe se samo cijena za jedinicu mjere.
- (6) Prodajna cijena i cijena za jedinicu mjere treba da budu jasno, vidljivo, čitko i jednoznačno napisani na proizvodu, odnosno omotu, te na prodajnom mjestu proizvoda i usluge, kao i na proizvodu u izlogu. Na proizvodu, osim prodajne cijene iz stavka (2) ovog članka, ne smiju se isticati druge cijene, osim u slučaju rasprodaje.
- (7) Trgovac je dužan za prodani proizvod, odnosno pruženu uslugu, izdati račun potrošaču, sukladno sa zakonom i posebnim propisima.
- (8) Osim Zakonom propisanih sadržaja, račun može sadržavati i druge sadržaje korisne za potrošače.
- (9) Trgovac je dužan potrošaču omogućiti provjeru ispravnosti zaračunatog iznosa u odnosu na kvalitetu i količinu kupljenog proizvoda, odnosno pružene usluge.
- (10) Trgovac je dužan pridržavati se prodajne cijene proizvoda i usluga.

Član 12.

Nezavisno o općim odredbama o ugovornim odnosima, novčana obveza potrošača koju plaća putem pošte, banke ili neke druge ustanove za platni promet, smatrat će se da je izmirena na dan kada je takva ustanova primila od potrošača nalog za plaćanje.

Članak 13.

- (1) Ako trgovac uz prodaju proizvoda nudi dostavu proizvoda u kuću ili stan potrošača ili neko drugo mjesto, obavezan je potrošaču proizvod dostaviti u ispravnom stanju, u ugovorenoj kvaliteti i količini i u dogovorenom roku, te mu torn prilikom uručiti sve pripadajuće dokumente.
- (2) Dostavom proizvoda iz stava (1) ovog članka ne smatra se ostavljanje proizvoda ispred vrata kuće ili stana potrošača.

Članak 14.

- (1) Trgovac je dužan sačuvati sva svojstva proizvoda koji je namijenjen prodaji na način utvrđen valjanim propisima o kvaliteti proizvoda ili preporuci proizvođača, a osobito proizvoda koji ima ograničeni rok uporabe.
- (2) Na omotu proizvoda koji ima propisani rok uporabe, on treba biti jasno, vidljivo i čitko označen.
- (3) Proizvod koji zbog svojih svojstava ne odgovara uobičajenoj uporabi i propisanoj kvaliteti trgovac ne smije prodavati.

Članak 15.

- (1) Na zahtjev potrošača, trgovac je dužan upoznati ga sa svojstvima ponuđenog proizvoda.

- (2) Na izabranom uzorku proizvoda trgovac je dužan prikazati rad proizvoda i dokazati njegovu ispravnost. Ako to nije moguće, obveza trgovca je da potrošaču da detaljne upute i objašnjenja o proizvodu koji prodaje.
- (3) Trgovac koji ne može ispuniti obvezu iz stavka (1) ovog članka dužan je proizvod povući iz prodaje.

Članak 16.

Prilikom prodaje proizvoda trgovac treba potrošaču osigurati dokumente iz čl. 26. i 27. ovog Zakona, propisane oznake, podatke i deklaraciju, te spisak vlastitih i ovlaštenih servisa.

Članak 17.

- (1) Trgovac treba proizvod prodavati s originalnim omotom ili ambalažom, a na zahtjev potrošača, trgovac je dužan proizvod posebno omotati.
- (2) U slučaju ponude posebnog papira za omotavanje i uporabe dodatnih ukrasa, cijena tih dekoracija treba biti jasno i vidljivo istaknuta.
- (3) Omot (vrećice, poseban papir i dr.) koji ima logotip i/ili naziv proizvođača i/ili trgovca smatra se promidžbenim sredstvom koje trgovac ne smije posebno zaračunati kupcu.
- (4) Omot treba biti neškodljiv za zdravlje, prilagođen obliku i masi proizvoda i ne smije stvarati zabunu kod potrošača u pogledu mase i veličine proizvoda.

Članak 18.

- (1) U slučaju nedostatka na proizvodu, trgovac je, na zahtjev i po izboru potrošača, dužan:
 - a) zamijeniti proizvod s nedostatkom drugim istovjetnim novim ispravnim proizvodom; ili
 - b) vratiti plaćeni iznos i nadoknaditi stvarne razumne troškove povrata proizvoda s nedostatkom; ili
 - c) ukloniti nedostatak na proizvodu o svom trošku.
- (2) Ako je nedostatak vidljiv, potrosac treba zahtjev iz stavka (1) ovog članka dostaviti trgovcu u pisanoj formi u roku od osam dana od dana preuzimanja proizvoda.
- (3) Ako potrošač naknadno otkrije skriveni nedostatak na proizvodu, zahtjev treba u pisanoj formi podnijeti u roku od dva mjeseca od dana kada je skriveni nedostatak otkriven, a najkasnije u roku od dvije godine od dana preuzimanja proizvoda. Ovaj rok ne odnosi se na proizvode s jamstvom (jamstvenim listom).
- (4) Ako potrošač nakon mjesec dana otkrije skriveni nedostatak na proizvodu, osim vraćenog plaćenog iznosa iz stavka (1) točka b) ovog članka, potrošaču pripadaju i kamate po stopama poslovne banke trgovca za oročene štedne uloge na tri mjeseca, od dana kupnje do dana isplate.

Članak 19.

- (1) Ako je usluga pružena nepravilno ili djelomično, trgovac je, na zahtjev i po izboru potrošača, dužan:
 - a) uslugu ponovo pružiti, odnosno dovršiti; ili
 - b) umanjiti ugovorenu cijenu usluge zbog slabije kvalitete.
- (2) Ako je nedostatak vidljiv, potrošač treba zahtjev iz stavka (1) ovoga članka u pisanoj formi dostaviti trgovcu u roku od osam dana od dana pružanja usluge.
- (3) Ako potrošač naknadno otkrije skriveni nedostatak na pruženoj usluzi, zahtjev treba u pisanoj formi podnijeti u roku od dva mjeseca od dana kada je skriveni nedostatak otkriven, a najkasnije u roku od dvije godine od dana pružanja usluge. Ovaj rok ne odnosi se na usluge za koje je obavezan jamstveni list.

- (4) Ako potrošač nakon mjesec dana otkrije skriveni nedostatak na pruženoj usluzi, osim vraćenog plaćenog iznosa iz stavka (1) točka b) ovog članka, potrošaču pripadaju i kamate po stopi poslovne banke trgovca za oročene štedne uloge na tri mjeseca, od dana pružanja usluge do dana isplate.

Članak 20.

- (1) Ako u slučajevima iz čl. 18. i 19. ovog Zakona trgovac ne osporava nedostatak, dužan je bez odgode udovoljiti zahtjevu potrošača.
- (2) Ako trgovac osporava nedostatak, dužan je potrošaču odgovoriti u pisanoj formi u roku od osam dana od primitka zahtjeva.
- (3) Ako trgovac osporava nedostatak, a potrošač ne odustaje od svog zahtjeva, stručno mišljenje o opravdanosti zahtjeva daje ovlašten sudski vještak ili nadležni institut u Bosni i Hercegovini.
- (4) Ako se vjestačenjem dokazuje nedostatak na proizvodu ili usluzi, troškove vjestačenja namiruje trgovac.

Članak 21.

- (1) Ako se proizvod koji je potrošač dao trgovcu ili ovlaštenom servisu na popravak, održavanje ili doradbu, izgubi ili uništi, trgovac je dužan potrošaču po njegovom izboru:
 - a) u roku od osam dana od dana podnošenja zahtjeva potrošača isporučiti novi proizvod s istim svojstvima i za istu namjenu; ili
 - b) bez odgađanja namiriti počinjenu štetu u visini maloprodajne cijene novog proizvoda.
- (3) Ako trgovac ili ovlašten servis ošteti ili pokvari proizvod koji je primio na popravak, održavanje ili doradbu, dužan je o vlastitom trošku popraviti oštećenje, odnosno ukloniti kvar u roku od tri dana, ako se na taj način ne smanjuje vrijednost i uporabljivost proizvoda. Ako to nije moguće, potrošaču pripada pravo iz stavka (1) ovog članka.

IV. DEKLARIRANJE PROIZVODA

Članak 22.

Proizvodi namijenjeni potrošačima moraju imati deklaraciju u skladu Zakonu, tehničkim i drugim propisima, odnosno standardima, napisanu na jednom od jezika koji su u službenoj uporabi u BiH.

Članak 23.

- (1) Deklariranje proizvoda je navođenje na proizvodu ili omotu podataka kojima se identificiraju proizvodi, svojstva proizvoda, te podaci o proizvođaču i pravnom ili fizičkom licu koje proizvod pušta u prodaju.
- (2) Deklaracijom se smatraju svi podaci, oznake, proizvođački ili trgovački žigovi, slike (ilustracije) i znakovi na proizvodu i njegovom omotu.
- (3) Deklariranjem se smatra i pisani dodatak, pločica, karika, kopča i drugo, što je smješteno na proizvodu i/ili omotu, te prati proizvod ili se na njega odnosi.
- (4) Deklaracija je obvezna za svaki proizvod i treba sadržavati najmanje sljedeće podatke:
 - a) naziv proizvoda, ime pod kojim se proizvod prodaje;
 - b) vrstu proizvoda ili model proizvoda;
 - c) ime i punu adresu proizvođača, a za uvozne proizvode i naziv i sjedište uvoznika, te zemlju podrijetla.
- (5) Kod prethodno zamotanog proizvoda deklaracija treba sadržavati i netomasu, minimalni rok valjanosti, te, ako postoje modificirana svojstva proizvoda i organizama, sastavne dijelove i dodatke, kao i postupak kojim ostvareno.

- (6) Naziv pod kojim se proizvod prodaje je oznaka ili opis proizvoda i njegove uporabe, ako je potrebno, koje je dovoljno da točno omogući kupcu da prepozna traženi proizvod i razlikuje ga od drugih sličnih proizvoda s kojima bi ga bilo moguće zamijeniti.
- (7) Sadržaj deklaracije za pojedine proizvode ili skupine proizvoda propisuje nadležno tijelo.
- (8) Puna adresa iz stavka (4) točka c) ovog članka obvezno sadrži: mjesto, ulicu i kućni broj, broj telefona i telefaksa, te adresu elektronske pošte, a može sadržavati i broj poštanskog pregradka.
- (9) Smatrat će se da proizvod, njegovi sastojci ili dodaci kao i organizmi imaju modificirana svojstva u smislu stavka (5) ovog članka ako :
- stručno mišljenje utemeljeno na odgovarajućoj analizi može pokazati da su utvrđena svojstva različita u uporedbi s uobičajenim za taj proizvod, sastavom ili dodatkom kao i organizmi uzimajući u obzir prihvaćene granice prirodnih različitosti za ta svojstva;
 - postoji prisustvo materije u proizvodu, sastavu ili dodatku kao i organizmu, koja nije prisutna u istom takvom već postojećem, a koja može ili za koju se procjenjuje da bi mogla utjecati na zdravlje;
 - postoji prisutnost tvari u proizvodu, sastavu ili dodatku kao i organizmu, koja nije prisutna u istom takvom već postojećem, a koja izaziva opravdanu sumnju da proizvod nije pogodan za uporabu;
 - postoji prisutnost genetski modificiranog organizma ili njegovih metabolita.
- (10) Na proizvodima se ne smiju uklanjati ili mijenjati oznake ili drugi podaci navedeni u deklaraciji.

V. ODGOVORNOST ZA PROIZVOD

Članak 24.

Proizvođač će biti odgovoran za stetu uzrokovanu pogreškom u njegovom proizvodu sukladno odredbama zakona kojim se uređuju obligacioni odnosi u Bosni i Hercegovini.

VI. GARANCIJA ZA PROIZVOD ILI USLUGU

Članak 25.

Prodavac je odgovoran za nedostatke na robi koji postoje u trenutku prijenosa rizika na potrošača, bez obzira da li je on svjestan ove činjenice u skladu s odredbama zakona kojima se uređuju obligacioni odnosi u Bosni i Hercegovini.

Članak 26.

- Za tehnički složene proizvode proizvođač, odnosno dobavljač dužan je ustvrditi i u tehničkom napatku navesti rok osiguranog servisiranja i opskrbiti tržišta rezervnim dijelovima, priborom i drugim proizvodima bez kojih se taj proizvod ne može rabiti prema predviđenoj namjeni (u daljnjem tekstu: rezervni dijelovi).
- Rok iz stavka (1) ovog članka ne smije biti kraći od tri godine za kućanske aparate, odnosno pet godina za druge tehnički složene proizvode, ako propisom donesenim na temelju ovog Zakona nije drukčije određeno.
- Nakon prestanka proizvodnje proizvoda, proizvođač ili dobavljač dužan je osigurati nabavku rezervnih dijelova radi održavanja proizvoda, u roku koji za tehnički složene proizvode ne može biti kraći od deset godina.
- Ako proizvođač, odnosno dobavljač nema vlastiti servis u Bosni i Hercegovini, dužan je tehnički složene proizvode osigurati i spiskom pravnih i fizičkih osoba (servisa) koje je ovlastio za pružanje usluga u Bosni i Hercegovini.

Članak 27.

- Proizvođač, odnosno dobavljač dužan je ovlaštene servise i tržište redovito opskrbljivati potrebnom vrstom i količinom rezervnih dijelova.
- Ovlaštenim servisom smatra se onaj koji ima valjanu punomoć proizvođača da može servisirati proizvode i ima potpisan ugovor za nabavu rezervnih dijelova.

VII. OGLAŠAVANJE PROIZVODA I USLUGA

Članak 28.

- Oglašavanjem se smatra bilo kakva komunikacija u vezi s trgovinom, poslovanjem, obrtom ili djelatnošću kako bi se promovirala nabava roba i usluga, uključujući sve oblike nepokretne imovine.
- Oglašavanjem se smatra i ponuda robe ili usluge u bilo kojoj formi, a naročito u formi letka, plakata i postera.

Članak 29.

- Oglašavanje proizvoda i usluga ne smije biti u suprotnosti sa zakonima i drugim propisima, ne smije vrijeđati ljudsko dostojanstvo, niti kršiti osnovna ljudska, gospodarska, društvena i kulturna prava.
- Oglašavanje ne smiju sadržavati bilo kakvu izjavu ili vidljivi prikaz koji bi neposredno ili posredno izostavljanjem, nedorečenošću ili pretjerivanjem dovodio potrošače u zabludu, a naročito u pogledu:
 - svojstava proizvoda ili usluge kao što su: priroda, sastav, postupak i datum proizvodnje, mogućnost uporabe djelotvornosti i učinci, količine, kvaliteta trgovačkog ili zemljopisnog podrijetla ili utjecaja na okoliš;
 - vrijednosti proizvoda ili usluge i ukupne cijene koje treba stvarno platiti;
 - isporuke, zamjene, povrata ili održavanja;
 - jamstvenih uvjeta ;
 - autorskih i srodnih prava, prava industrijskog vlasništva kao što su: patenti, žigovi, industrijski oblici, crteži i modeli, oznake zemljopisnog podrijetla i planovi rasporeda integriranih sklopova (topografija), te trgovačkih imena;
 - potvrde skladnosti (homogenizacije) i službenog priznavanja, dodjele medalja, nagrada i postignuća ostvarenih u dobrotvorne ciljeve.
- Oglašavanje ne smije nedolično uporabiti rezultate istraživanja ili navode izdvojene iz tehničkih i znanstvenih djela. Statistički podaci ne smiju biti prikazivani radi pretjerivanja ispravnosti tvrdnji u oglasnim porukama. Ne smiju se uporabiti znanstveni pojmovi kako bi se oglasnim porukama neistinito pripisale znanstvene vrijednosti.
- Oglašavanje proizvoda i usluga ne smije biti neprimjereno, prevarno, dvojbeno i treba poštivati dobre poslovne običaje. Oglasne poruke treba da budu na jednom od jezika koji su u službenoj uporabi u Bosni i Hercegovini, ako su namijenjene potrošačima u Bosni i Hercegovini. Iznimno, slogani ili drugi dijelovi oglasne poruke mogu biti na drugom jeziku ili drugom pismu.
- Neprimjerenim oglašavanjem proizvoda i usluga smatraju se oglasne poruke koje imaju uvredljive dijelove ili koje bi mogle biti uvredljive za potrošače, čitatelje, gledatelje ili slušatelje.
- Neprimjerenim oglašavanjem proizvoda i usluga smatraju se oglasne poruke koje nisu etične, te djeluju nedostojno, odnosno prevarno, ili sadrže elemente koji prouzrokuju ili bi mogli prouzrokovati tjelesnu, duševnu ili drugu štetu kod djece ili sadrže elemente koji ili iskorištavaju ili

zloporabljuju ili bi mogli zloporabiti njihovu lakovjernost ili neiskustvo.

- (7) Zavaravajućim oglašavanjem proizvoda i usluga smatraju se oglasne poruke i djelovanje kojim se potrošač vara ili može prevariti, te time utjecati na njegovo gospodarsko ponašanje ili šteti ili može štetiti drugim sudionicima u tržišnom natjecanju, uključujući prikazivanje manjim slovima, brojkama, slikama i znakovima (piktogramima) bitnih sastojaka ponude, naročito cijene.
- (8) Zavaravajuće oglašavanje proizvoda i usluga iskorištava ili može iskoristiti neiskustvo, neznanje ili odvući pozornost potrošača od bitnih sastojaka ponude, radi ostvarivanja dobiti, te ono oglašavanje koje sadrži nejasnoće, dvosmislenosti, neistinitosti, pretjerivanja, uveličavanja, umanjivanja ili druge slične sastavnice koje potrošača varaju ili bi ga mogle prevariti.
- (9) U oglasu obvezno treba da budu objavljeni ime oglašivača i njegova adresa.

Članak 30.

- (1) Usporedno oglašavanje je svako oglašavanje koje eksplicitno ili implicitno identifikira konkurenta ili robe ili usluge ponuđene od konkurenta.
- (2) Usporedno oglašavanje dozvoljeno je pod uvjetom da:
 - a) uspoređuje robe i usluge koje zadovoljavaju iste potrebe ili su namijenjene za istu svrhu;
 - b) uspoređuje jedan ili više materijala, relevantne, potvrđene i reprezentativne značajke robe i usluga;
 - c) ne stvara pometnju na tržištu između promotora i konkurenta;
 - d) ne diskreditira ili degradira zaštitne znakove, zaštitna nazive ili druge prepoznatljive oznake, robe ili usluge konkurenta;
 - e) ne zlopotrebljava reputaciju zaštitnog znaka, zaštitnog naziva, drugih prepoznatljivih oznaka konkurenata ili naznačenog podrijetla proizvoda konkurenta;
 - f) ne predstavlja robe ili usluge kao imitacije ili replike roba i usluga koje nose zaštitni znak ili zaštitne nazive.

Članak 31.

- (1) Oglašivač i njegova agencija za oglašavanje bit će odgovorni za prevamo oglašavanje, nezakonito usporedno oglašavanje ili nekorektno oglašavanje.
- (2) Postupke koji imaju za cilj prevamo oglašavanje, nezakonito usporedno oglašavanje ili nekorektno oglašavanje nadležna tijela moraju zabraniti. Također mogu narediti zabranu prevamog oglašavanja, nezakonitog usporednog oglašavanja ili nekorektnog oglašavanja koji još nisu objavljeni, čak i bez dokaza o stvarnom gubitku ili šteti ili o namjeri ili nemaru sa strane oglašivača.
- (3) Nadležna tijela mogu zatražiti od oglašivača da dostavi dokaz o stvarnim tvrdnjama u oglasu. Mogu smatrati stvarne tvrdnje netočnim ako zahtijevani dokaz nije dostavljen ili se smatra nedostatnim.
- (4) Nadležni organi mogu narediti objavu:
 - a) Cjelovite odluke ili jednog njezinog dijela;
 - b) korektivnog iskaza.

Članak 32.

Na zahtjev nadležnog tijela ili organizacije za zaštitu potrošača, nadležno tijelo za informiranje daje stručno mišljenje da li je neka oglasna poruka nezakonita ili zavaravajuća.

VIII. EKONOMSKE USLUGE OD OPĆEG INTERESA

Članak 33.

- (1) Ekonomske usluge su usluge koje ispunjavaju osnovne potrebe potrošača na tržištu, tj. opskrbu energijom (struja, plin, grijanje) i vode, telekomunikacijske usluge, poštanske usluge i javni prijevoz.
- (2) Pružanje ekonomskih usluga od općeg interesa potrošaču je u režimu ugovornog odnosa.

Članak 34.

- (1) Svaki potrošač koji zaključuje novi ugovor ili mu se, na njegov zahtjev, pružaju ekonomske usluge od općeg interesa, mora dobiti, bez naplate, obrazac ugovora koji će sadržavati uvjete ugovora.
- (2) Obveza plaćanja usluga mora se odnositi samo na stvarnog korisnika i/ili na stranu koja je potpisala ugovor.

Članak 35.

- (1) Prodaja energije (električna energija, grijanje, plin i si.) i vode potrošačima treba biti obračunata na osnovu stvarnih isporuka očitanih na brojilu potrošača.
- (2) Ako se prodaja (isporuka energije) ne obračunava na osnovu mjerenja potrošnje na brojilu potrošača, na zahtjev potrošača isporučitelj usluga za isporuku energije navedene u stavku (1) ovog članka dužan je omogućiti potrošaču ugradnju potrošačkog mjerila na svoj trošak, na osnovu projekta o tehničkoj izvodljivosti. Projekat o tehničkoj izvodljivosti izrađuje i ovjerava ovlaštena stručna pravna ili fizička osoba, sukladno zakonu.
- (3) Tijela nadležna za energetiku i ovlaštene osobe za vodoopskrbu, sporazumno s ovlaštenim licem iz nadležnog instituta u Bosni i Hercegovini, propisat će način mjerenja stvarno isporučene energije, odnosno vode.

Članak 36.

- (1) Račun za obavljene telekomunikacijske usluge potrošaču treba da sadrži sve potrebne podatke koji potrošaču omogućuju provjeru ispravnosti obračuna pružanih usluga (pozivani broj s kojim je ostvarena veza, vrijeme trajanja poziva, broj impulsa i iznos) u obračunskom razdoblju.
- (2) Račun za pružanje usluge isporuke energije iz članka 35. ovog Zakona, telekomunikacijske, komunalne i druge usluge (RTV i si.) potrošaču se mora dostaviti posebno za svaku uslugu.
- (3) Troškovi izdavanja računa za korisnike ekonomskih usluga od općeg interesa su besplatni.

Članak 37.

Ako trgovac ili pružatelj usluga zahtijeva ili izričito uvjetuje kupnju proizvoda ili pružanje usluge s djelimičnim ili ukupnim predujmom i isporuči proizvod ili obavi uslugu nakon prijema avansa, dužan je potrošaču nakon isporuke proizvoda ili pružene usluge obračunati i isplatiti kamate po stopi poslovne banke trgovca za oročene štedne uloge na tri mjeseca, ako je rok isporuke duži od jednog mjeseca.

Članak 38.

Kriteriji koji osiguravaju ičinkovito pružanje ekonomskih usluga od općeg interesa u korist potrošača bit će definirani zakonom, osiguravajući:

- a) kvalitetu i stalnost usluge;
- b) temeljnu univerzalnu uslugu;
- c) jednakost u pristupu i tretmanu svih potrošača;
- d) adekvatno informiranje potrošača o korisniku;

- e) učinkovita sredstva kompenzacije i načine za rješavanje potrošačkih sporova;
- f) odgovarajuće usluge u smislu tehnološke evolucije i strukturalnih i organizacijskih promjena;
- g) transparentnost financiranja i tarifa;
- h) učinkovito savjetovanje i predstavljanje potrošača u donošenju odluka.

IX. UGOVORI ZAKLJUČENI IZVAN POSLOVNIH PROSTORIJA

Članak 39.

- (1) Ugovori zaključeni izvan poslovnih prostorija su ugovori na temelju kojih trgovac prodaje robu ili usluge potrošaču i koji se zaključuju:
 - a) tijekom poslovnoga putovanja trgovca izvan njegovih poslovnih prostorija;
 - b) tijekom posjete trgovca kući potrošača ili njegovom radnom mjestu kada se taj posjet ne odvija na zahtjev potrošača;
 - c) kao ishod neočekivanog pristupa trgovca potrošaču u sredstvima javnog prijevoza ili na bilo kom drugom javnom mjestu.
- (2) Trgovac koji sklapa ugovor na način iz stavka (1) toč. a), b) i c) ovog članka mora se potrošaču legitimirati identifikacijskom karticom.

Članak 40.

- (1) U slučaju ugovora zaključenih van poslovnih prostorija, trgovac je obavezan dati potrošačima pisanu obavjest o njihovom pravu da raskinu ugovor u roku iz članka 41. ovog Zakona zajedno s imenom i adresom lica kojem se raskid upućuje.
- (2) Obavjest mora sadržavati ime, odnosno tvrtku trgovca, njegovu adresu, datum slanja obavjesti, podatke potrebne radi identificiranja ugovora, posebno naznaku ugovornih strana, te predmet ugovora i njegovu cijenu, kao i rok za raskid ugovora iz članka 41. ovog Zakona.
- (3) U slučaju spora trgovac je dužan dokazati da je potrošač na vrijeme predao obavještenje iz ovog člana.

Članak 41.

- (1) Potrošač ima pravo da ne prihvati posljedice ugovora na način da pošalje pisanu obavjest trgovcu u roku od 15 dana od dana zaključenja ugovora.
- (2) Potrošač nije obavezan navesti bilo koji razlog za raskid ugovora niti platiti bilo kakve troškove ili naknadu u svezi s tim. Potrošač je jedino obavezan platiti troškove vraćanja proizvoda.
- (3) Dostavljanje obavjesti iz stavka (1) ovog članka imat će za posljedicu oslobađanje potrošača od bilo koje obveze iz zaključenog ugovora, osim obveze vraćanja proizvoda koji mu je isporučen.
- (4) Teret dokazivanja bit će obveza trgovca od momenta nastupanja roka za raskid ugovora.
- (5) Kada potrošač iskoristi svoje pravo da raskine ugovor, trgovac je dužan izvršiti vraćanje novca uplaćenog za proizvod bez odgode u roku od 15 dana od dana kada je primio obavjest o raskidu ugovora.

X. PRODAJA NA OSNOVU UGOVORA NA DALJINU

Članak 42.

- (1) Ugovor o prodaji na daljinu je svaki ugovor koji se odnosi na prodaju proizvoda ili usluga, organiziranu od trgovca putem nekog sredstva za prodaju na daljinu, a zaključuje se između trgovca i potrošača. Do konačnog zaključenja

ugovora koristi se jedno ili više sredstava za daljinsko komuniciranje.

- (2) Sredstva za daljinsko komuniciranje u smislu ovog Zakona su sva sredstva koja bez stvarne fizičke nazočnosti trgovca i potrošača mogu biti korištena za zaključivanje ugovora između dviju strana (tiskani materijal, pisma, tiskana reklamna poruka s narudžbenicom, katalog, telefon, videofon-telefon s zaslonom, telefaks, radio, tv, kablovska televizija, elektronska pošta i dr.).

Članak 43.

Odredbe o zaštiti potrošača u ugovorima o prodaji na daljinu ne odnose se na ugovore zaključene putem prodajnih automata ili na automatiziranim prodajnim mjestima, ugovore koji se odnose na nekretnine, osim ugovora o najmu, i ugovore zaključene na dražbama.

Članak 44.

- (1) Prije zaključenja ugovora na daljinu trgovac je dužan preko sredstva za daljinsko komuniciranje obavijestiti potrošača o sljedećem:
 - a) imenu, matičnom broju i punoj adresi trgovca i dobavljača, poreznom broju, brojevima telefona i faksa te e-mail adresi, ako postoji;
 - b) imenu proizvoda ili usluge, imenu pod kojim se proizvod prodaje;
 - c) glavnim svojstvima i uporabnim vrijednostima proizvoda, odnosno usluge;
 - d) cijeni i svim dodatnim troškovima za potrošača, uključujući sve poreze;
 - e) bilo koje ostale troškove uključujući i troškove isporuke;
 - f) načinu plaćanja, te načinu i predviđenom roku isporuke proizvoda ili pružanja usluge;
 - g) uvjetima za ispunjenje i raskid ugovora;
 - h) podatke o jamstvima i uslugama poslije prodaje (servisiranje i prodaja rezervnih dijelova za vrijeme i poslije jamstvenog roka i dr.);
 - i) pravu i roku za odustajanje od ugovora, osim u slučajevima iz članka 48. ovog Zakona;
 - j) periodu (opciji) za koji vrijedi ponudba ili cijena;
 - k) najkraćem roku trajanja ugovora, ako se radi o neprekinutoj ili redovitoj ponavljajućoj zaštiti;
 - l) sudskoj nadležnosti i primjeni određenog materijalnog prava u slučaju spora.
- (2) Obavjest iz stavka (1) ovog članka treba biti jednoznačno, jasno, lakorazumljivo, prilagođeno sredstvu za daljinsko komuniciranje, uz poštivanje dobre vjere u trgovini, dobrih poslovnih običaja i principa koji uređuju zaštitu maloljetnika i drugih osoba koja nisu ovlaštena za davanje pristanka na kupnju.
- (3) Prilikom prodaje na daljinu putem sredstava za daljinsko komuniciranje, na početku svake komunikacije trgovac treba priopćiti svoj identitet i jasnu trgovačku namjeru.

Članak 45.

- (1) Za vrijeme ugovaranja, a najkasnije prije isporuke, potrošač treba dobiti obavjest u pisanom ili drugom trajnom obliku sa svim podacima iz članka 44. ovog Zakona.
- (2) Neposredno nakon otpreme proizvoda, trgovac je dužan na prikladan način obavijestiti potrošača o vremenu i načinu otpreme.

Članak 46.

Obavjest iz čl. 44. i 45. ovog Zakona treba sadržavati obvezu trgovca da podatke o potrošaču neće priopćiti trećoj

strani, niti strani koja kao pravna ili fizička osoba djeluje unutar iste skupine poduzeća (koncern) kojoj pripada trgovac, osim ukoliko to potrošač odobri trgovcu u pisanom obliku.

Članak 47.

- (1) Potrošač ima pravo bez troškova i bez obrazloženja odustati od ugovora na daljinu u roku od 15 dana. U slučaju odustajanja potrošač nadoknađuje samo trošak povrata proizvoda.
- (2) Rok za odustajanje počinje teći od dana kada je potrošač primio proizvod.
- (3) Kod usluga rok za odustajanje počinje teći od dana zaključenja ugovora.
- (4) Ako trgovac potrošaču nije dostavio obavjest iz članka 44. ovog Zakona, rok za vraćanje traje tri mjeseca, i to kada se radi o:
 - a) proizvodu od dana kada ga je potrošač primio;
 - b) usluzi, od dana zaključenja ugovora.
- (5) Ako trgovac potrošaču dostavi obavjest iz članka 44. ovog Zakona u roku od tri mjeseca, rok za vraćanje od 15 dana iz stava (1) ovog člana počinje teći od dana primitka pisane obavjesti.
- (6) Kad potrošač odustane od ugovora o prodaji na daljinu, trgovac mu je dužan bez odgode vratiti plaćeni iznos novca, a u svakom slučaju u roku od 15 dana od dana kada je primio pisanu obavjest od potrošača.
- (7) Ako trgovac ne vrati plaćeni iznos, dužan je, osim cijene, zajedno sa zakonskim zateznim kamatama, platiti i dodatnih 10 % iznosa za svakih 30 dana kašnjenja.

Članak 48.

- (1) Ako se strane nisu drugačije dogovorile, potrošač ne može odustati od prava na raskid ugovora iz članka 47. ovog Zakona u svezi s ugovorima:
 - a) o pružanju usluga ako je uz njihov pristanak počeo s radom prije nego što je istekao rok od 15 dana za odustajanje iz članka 47. ovog Zakona;
 - b) o uslugama igara na sreću;
 - c) o prodaji robe ili usluga ako cijena proizvoda ili usluga ovisi od promjena na financijskom tržištu na koje potrošač ne može utjecati;
 - d) o prodaji robe kada je potrošač dao osobnu pisanu narudžbu ili specifikaciju za proizvod;
 - e) o prodaji robe kada se proizvod zbog njegove naravi ne može vratiti;
 - f) kod isporuka audio i video snimki ili računalnog naputka koje je potrošač uporabio;
 - g) kod isporuke tiska, periodike i časopisa.
- (2) Ako trgovac ugovorom o prodaji na daljinu osigurava potrošaču kredit sam ili posredstvom treće osobe, ne može, u slučaju odustajanja od ugovora, zahtijevati zatezne kamate ili druge troškove raskida ugovora o kreditu kada potrošač koristi svoje pravo na raskid iz članka 47. ovog Zakona.
- (3) Ako je došlo do prijevare u uporabi platne kartice u svezi s ugovorom na daljinu, potrošač ima pravo povrata cjelokupnih sredstava u novcu ili na platnoj karticu.

Članak 49.

- (1) Trgovac treba isporučiti proizvod ili pružiti uslugu u roku od 15 dana od dana kada mu je potrošač poslao narudžbu.
- (2) Kada trgovac ne izvrši svoju obavezu isporuke naručene robe ili usluge zbog toga što je nema ili mu nije na raspolaganju, potrošač mora biti obavješten o tomu i

mora mu se vratiti bilo koji iznos novca koji je uplatio što je prije moguće, a u bilo kojem slučaju u roku od 15 dana od dana primitka obavjesti o nemogućnosti isporuke.

Članak 50.

- (1) Zabranjuje se isporuka potrošaču proizvoda ili usluga koje nije naručio, ako takva isporuka zahtijeva plaćanje.
- (2) Potrošač koji primi proizvod ili uslugu koje nije naručio ima pravo da ih zadrži bez obveze da plati ili obavijesti trgovca o tome. Njegova šutnja ne može se smatrati pristankom na ugovor.

Članak 51.

Bez prethodnog pristanka potrošača, trgovac ne smije prema potrošaču uporabiti pojedinačna sredstva za daljinsko komuniciranje (telefon, tele fax, elektronsku poštu i dr.).

XI. POTROŠAČKI KREDIT

Članak 52.

Ugovori o kreditu su ugovori kojima kreditor dodjeljuje ili obećava da će dodijeliti potrošaču kredit u formi odgođenog plaćanja, zajam ili sličnu financijsku pogodnost.

Članak 53.

Odredbe ovog poglavlja ne primjenjuju se na ugovore o kreditu čija je namjena kupnja, iznajmljivanje ili renoviranje nekretnina.

Članak 54.

- (1) Potrošač mora prije zaključenja ugovora o kreditu biti upoznat u pisanoj formi sa svim ugovornim odredbama.
- (2) Informacija iz stavka (1) ovog članka treba sadržavati:
 - a) generalno za sve ugovore o kreditu:
 - 1) netoiznos kredita;
 - 2) ukupne troškove kredita;
 - 3) uvjete za raniju otplatu kredita;
 - 4) uvjete za raskid ugovora uključujući i one kada potrošač kasni s plaćanjem;
 - 5) godišnju kamatu za kredit obračunatu na godišnjoj razini;
 - 6) uvjete za promjene godišnje kamatne stope;
 - 7) troškove osiguranja za postojeći dug ili bilo koje drugo osiguranje zaključeno u svezi s kreditom;
 - 8) zalog koji se mora dati.
 - b) za ugovore o kreditiranju kupovine roba ili usluga koji predviđaju obročnu otplatu:
 - 1) ukupna kupovna cijena;
 - 2) obročni iznos;
 - 3) iznos i broj obroka, plan otplate uključujući kamatnu stopu i druge troškove;
 - 4) realnu godišnju kamatnu stopu;
 - 5) troškove osiguranja vezane za ugovor o kreditu;
 - 6) odredba o pridržaju prava vlasništva ili o bilo kom zalogu koji je dan.

Članak 55.

- (1) Ukupni troškovi kredita su svi troškovi, uključujući kamate i sva druga davanja koja je potrošač dužan platiti za odobreni kredit.
- (2) Ukupni troškovi kredita koje snosi potrošač ne uključuju:
 - a) troškove koje potrošač plaća ako ne ispunjava uredno obveze iz ugovora o kreditu;

- b) troškove doznaka i troškove za vođenje računa za plaćanje otplate, kamate i ostale izdatke u svezi s ugovorenim kreditom;
- c) troškove osiguranja otplate kredita čiji iznos može biti najviše ukupan iznos kredita, uključujući kamate i ostale troškove;
- d) troškove članarina u određenim udrugama ili skupinama koji proizilaze iz posebnih ugovora, a utječu na uvjete potrošačkog kredita;
- e) druge troškove, kao što su troškovi koje treba platiti potrošač pri kupovini određenog proizvoda, a ne smatraju se prodajnom cijenom proizvoda.

Članak 56.

- (1) Realna godišnja kamata na kredit je godišnja stopa troškova kredita kojom su za potrošača ukupni troškovi kredita izraženi u godišnjem postotku za odobreni kredit, a kojim se na godišnjoj razini izjednačava vrijednost svih obaveza po kreditu (zajmova, otplate i troškova) o kojima su se sporazumjeli vjerovnik i potrošač u ugovoru o kreditu.
- (2) Godišnja stopa troškova kredita obračunava se u vrijeme zaključenja ugovora i vazi za vrijeme trajanja kredita i za ugovorne obaveze, pod pretpostavkom valjanosti ugovora za ugovoreno vrijeme i urednog ispunjavanja obaveza vjerovnika i potrošača.

Članak 57.

- (1) Ugovori o potrošačkom kreditu zaključuju se u pisanom obliku.
- (2) Ugovor koji potpisuje potrošač mora sadržavati sve informacije propisane u članku 54. ovog Zakona.
- (3) Kreditor je dužan uručiti potrošaču jedan primjerak potpisanog ugovora.

Članak 58.

- (1) Odredbe članka 57 stavak (2) ovoga Zakona neće se primjenjivati na ugovore o potrošačkom kreditu kod kojih kreditor priznaje pravo potrošaču da prekorači dozvoljeni iznos na svom tekućem računu pod uvjetom da, osim kamate obračunate na taj kredit, neće obračunati druge troškove za razdoblje kraće od tri mjeseca.
- (2) Kreditor mora u pisanom obliku obavijestiti potrošača prije zaključenja ugovora o:
 - a) dopuštenoj gornjoj granici prekoračenja na tekućem računu potrošača;
 - b) godišnjoj kamatnoj stopi;
 - c) uvjetima za promjenu kamatne stope;
 - d) načinima raskida ugovora.
- (3) Kreditor je dužan potrošača obavijestiti u pisanom obliku o svakoj promjeni godišnje kamatne stope i troškova osam dana prije nastanka promjene, ili iznimno u vrijeme saznanja promjene, ako je taj rok kraći od osam dana, kao i prilikom terećenja tekućeg računa potrošača.
- (4) Ako kreditor prešutno dopusti prekoračenje na tekućem računu potrošača, dužan je obavijestiti potrošača u pisanom obliku o iznosu godišnjih kamata i kamatnih stopa, promjeni kamatnih stopa prilikom prekoračenja na tekućem računu duljem od tri mjeseca i troškovima kojima će teretiti tekući račun potrošača zbog prekoračenja, kao i o svim obavezama koje nastanu za potrošača zbog prekoračenja na njegovom tekućem računu.

Članak 59.

- (1) Kada ugovor nije sačinjen u pisanoj formi ili kada nedostaje neki od podataka iz članka 57. stavak (2) ovoga Zakona, potrošač ima pravo zatražiti raskid ugovora.
- (2) Ako potrošač ostaje pri ugovoru, njegove obaveze su da plati netoiznos kredita i kamate po zakonskoj kamatnoj stopi.

Članak 60.

Potrošač ima pravo da raskine ugovor pod uvjetom da pismeno obavijesti kreditora u roku od 15 dana od dana zaključenja ugovora.

Članak 61.

Kada u namjeri kupnje robe ili dobivanja usluge potrošač zaključi ugovor o kreditu s trećom osobom a ne sa opskrbljivačem, a kreditor i opskrbljivač su u neposrednom trgovačkom odnosu, potrošač ima pravo na iste pravne lijekove prema kreditoru kao i prema opskrbljivaču robom ili uslugama, u slučaju da roba ili usluga nije isporučena ili je djelomično isporučena ili ne odgovara odredbama ugovora o prodaji.

Članak 62.

- (1) Bilo koji sporazum koji daje potrošaču pravo da se odrekne istih pravnih lijekova prema kreditoru ili obračuna svojih tražbinas tražbinama kreditora prema njemu ništav je.
- (2) Uporaba mjenica i čekova prilikom zaključenja ugovora o potrošačkom kreditu zabranjena je.

Članak 63.

- (1) Kreditor može raskinuti ugovor usljed neizvršenja obaveze potrošača pod uvjetom da:
 - a) potrošač kasni s uplatom najmanje dva uzastopna obroka kredita u cijelosti ili djelomično ali ne manje od jedne osmine ukupnog iznosa kredita ili ukupnog iznosa svih obroka; i
 - b) je kreditor obvezno obavijestio potrošača u pisanoj formi da ce, u slučaju kašnjenja potrošača s otplatom, zatražiti plaćanje cijelog preostalog iznosa i ostavio potrošaču rok od 15 dana da to učini s tim da potrošač nije postupio po toj obavjesti. Potrošaču mora biti dana mogućnost da se spor riješi na prijateljski način.
- (2) U slučaju raskida ugovora na osnovu stavka (1) ovog članka, preostali iznos duga smanjuje se za kamatu i ostale troškove koji se obračunavaju za razdoblje nakon obavjesti o raskidu.

Članak 64.

- (1) Kreditor može raskinuti ugovor zbog potrošačevog kašnjenja otplate kada se radi o ugovoru o isporuci robe ili usluga s plaćanjem na obroke jedino na temelju razloga propisanih u članku 63. stavak (1) ovog Zakona.
- (2) Kada kreditor dođe u posjed robe, obračun između ugovornih strana mora biti sačinjen na način da ne dode do neopravdanog bogaćenja kreditora ponovnim sticanjem posjeda. Prilikom procjene obeštećenja za uporabu robe koja se vraća, mora se voditi računa o smanjenju njezine vrijednosti nastalom njezinom uporabom.
- (3) Potrošač je obavezan vratiti proizvod u neizmijenjenom stanju i količini ili platiti naknadu zbog smanjene vrijednosti proizvoda nastale korištenjem proizvoda do datuma raskida ugovora.

Članak 65.

- (1) Potrošač ima pravo izvršiti svoje obaveze po ugovoru prije ugovorenog roka.

- (2) U torn slučaju ukupni troškovi kredita smanjuju se za kamate i ostale troškove koji su bili obračunati za razdoblje nakon prijevremene otplate.

Članak 66.

U slučaju iznimnih okolnosti, sud može, na zahtjev potrošača, produljiti rok za plaćanje zakašnjelih obroka, ako potrošač pruži jamstvo da će izvršiti svoju obvezu i ako trgovac zbog toga ne trpi štetu.

Članak 67.

- (1) Ugovor o kreditnom posredovanju je ugovor u kome kreditni posrednik preuzima obvezu da posreduje u korist potrošača prilikom odobravanja kredita za određenu proviziju ili da potrošaču pruži informacije o povoljnom kreditiranju.
- (2) Ugovor o kreditnom posredovanju mora biti sačinjen u pisanoj formi i jedan primjerak ugovora mora se dati potrošaču.
- (3) Tekst ugovora mora sadržavati jasno određenu naknadu za kreditnog posrednika. Ova naknada mora uključivati sve troškove u vezi s posredovanjem.
- (4) Neispunjenje navedenih uvjeta čini posredovanje ništavnim.
- (5) Potrošač ima obvezu platiti naknadu posredniku jedino ako i kada dobije traženi kredit kao ishod posredovanja.

XII. OSIGURANJE

Članak 68.

Ugovori o osiguranju koji se zaključuju ili se nude potrošačima moraju biti sukladni propisima koji reguliraju obligacijske odnose u Bosni i Hercegovini kao i s posebnim propisima o osiguranju.

Članak 69.

Potrošač ima pravo, bez navođenja posebnih razloga bilo koje vrste, da raskine ugovor, s tim da o tome obavijesti osiguravatelja u pisanoj obliku u roku od 15 dana od dana sklapanja ugovora.

XIII. ELEKTRONSKI INSTRUMENTI PLAĆANJA

Članak 70.

- (1) Elektronskim instrumentima plaćanja (u daljnjem tekstu: EIP) smatraju se instrumenti plaćanja na daljinu koji korisniku i vlasniku omogućuju pristup finansijskim sredstvima na njihovom računu kod neke finansijske institucije, radi obavljanja prijenosa novčane vrijednosti (transakcije) prilikom kojeg se redovito traži identifikacijski broj i/ili sličan dokaz identiteta.
- (2) Instrumenti plaćanja na daljinu mogu biti kartice za plaćanje kao što su: kreditne i debitne kartice, prodajne kartice (kartice trgovačkih društava), pomoću kojih se omogućava odgađanje terećenja računa, kao i primjena telekomunikacijskog i kućnog bankarstva.
- (3) Elektronski novac (e-novac) je instrument koji obuhvaća karticu za pamćenje (memoriranje) novčanih vrijednosti ili memoriju računala u koji se novčane vrijednosne jedinice pohranjuju elektronski, omogućavajući njegovom vlasniku ili korisniku obavljanje prijenosa novčane vrijednosti.
- (4) Neke vrste e-novca mogu se ponovo napuniti jedinicama novčane vrijednosti. E-novac ne smatra se instrumentom plaćanja na daljinu.
- (5) Odredbe o EIP-u odnose se na:
 - a) doznačavanje novca posredstvom EIP-a, osim plaćanja naručenih ili ostvarenih posredstvom finansijskih institucija;

- b) ulaganje i povlačenje gotovine pomoću EIP-a iz uređaja kao što su bankomati, u ili van zgrada izdavatelja EIP-a ili drugih pravnih osoba, koji na osnovu ugovora smiju prihvatiti EIP.

- (6) Odredbe o EIP-u ne odnose se na plaćanja čekom i na jamstvene uloge EIP-a kod odredemh kartica EIP-a u svezi s plaćanjem čekom.

Članak 71.

- (1) Izdavatelj EIP-a je osoba koje drugoj osobi, u sklopu svog poslovanja, stavlja na raspolaganje EIP na osnovu međusobno zaključenog ugovora u pisanoj obliku.
- (2) Vlasnik EIP-a je osoba koja je, na osnovu ugovora s izdavateljem zaključenog u pisanoj formi, vlasnikom EIP-a.
- (3) Korisnik EIP-a je osoba koje, na osnovu ugovora zaključenog s vlasnikom u pisanoj obliku, raspolaže EIP-om. Korisnik može biti i sam vlasnik EIP-a.

Članak 72.

- (1) Izdavalac EIP-a treba da, prilikom zaključenja ugovora, a u svakom slučaju prije isporuke EIP-a, u pisanoj, a po mogućnosti i u elektronskom obliku, zainteresiranoj stranci (mogućem korisniku) treba priopćiti sljedeće podatke:
 - a) opis EIP-a, a po potrebi i tehničke zahtjeve koji se odnose na primjenu odgovarajuće komunikacijske opreme vlasnika i korisnika EIP-a, vrstu i način uporabe EIP-a uključujući, ako postoji, gornju finansijsku granicu plaćanja;
 - b) pregled odgovarajućih obveza i odgovornosti vlasnika i/ili korisnika i izdavatelja EIP-a, a naročito opis mjera koje izdavatelj EIP-a treba poduzeti da bi učinio sigurnim EIP i sredstva koja omogućavaju njegovu upotrebu (npr. unošenje i upotreba šifre u EIP u obliku osobnog matičnog broja ili neke druge šifre);
 - c) uobičajeno vrijeme u kojem se debitira ili kreditira račun vlasnika ili korisnika EIP-a, uključujući i datum pretvaranja, odnosno ako vlasnik ili korisnik EIP-a nema račun kod izdavatelja EIP-a, uobičajeno vrijeme u kojem će primati račune;
 - d) sve troškove koji terete vlasnika, a posebno visinu početnih i godišnjih pristojbi, provizije i troškove koje vlasnik ili korisnik EIP-a plaća izdavatelju EIP-a za obavljene poslove, a po potrebi, i kamate i način njihovog obračuna;
 - e) vrijeme u kojem vlasnik ili korisnik EIP-a može staviti prigovor na određeni prijenos novčane vrijednosti, kao i napatok o postupku za pomoć i odštetu koji su vlasniku ili korisniku na raspolaganju, stavljanje prigovora, kao i pristup torn postupku;
 - f) pravo koje se primjenjuje na ugovor.
- (2) Ako se EIP može upotrijebiti za poslove s inozemstvom (izvan zemlje izdavatelja EIP-a, odnosno priključenja), izdavatelj EIP-a će vlasniku ili korisniku EIP-a priopćiti:
 - a) iznos svih pristojbi i cijena za zamjenu stranog sredstva plaćanja, a po potrebi, i devizni tečaj;
 - b) referentni kurs za obračun posla, uključujući i datum deviznog tečaja.

Članak 73.

- (1) Nakon izvršenog prijenosa novčane vrijednosti, izdavatelj EIP-a treba korisniku EIP-a uputiti pisano, a po mogućnosti, i u elektronskom obliku obavjest koja, najmanje, sadrži:
 - a) podatke s pomoću kojih korisnik EIP-a može identificirati prijenos novčane vrijednosti i podatke o prihvatitelju prijenosa;

- b) iznos prijenosa koji ce u obračunskoj vrijednosti teretiti vlasnika;
 - c) valuti u kojoj ce iznos prijenosa teretiti korisnika EIP-a;
 - d) iznos pristojbe i troškova za izvršeni prijenos.
- (2) Izdavatelj EIP-a dužan je vlasniku i korisniku EIP-a omogućiti provjeru najmanje pet posljednjih prijenosa novčanih vrijednosti obavljenih na taj način, kao i preostali iznos novčanih sredstava na torn računu.

Članak 74.

- (1) Vlasnik i korisnik EIP-a treba da uporabe EIP sukladno uvjetima koji važe za izdavanje i uporabu EIP-a. Vlasnik i korisnik EIP-a treba da poduzmu sve mjere da učine sigurnim EIP i njegovu uporabu, a posebno sredstva (osobni identifikacijski broj ili drugu šifru) koja omogućavaju njegovu uporabu.
- (2) Korisnik EIP-a treba, prema svom saznanju, izdavatelju EIP-a ili ustanovi koju on naznači, bez odgađanja priopćiti:
 - a) gubitak ili krađu EIP-a ili sredstva koje omogućava njegovu uporabu;
 - b) proknjiženje neodobrenog prijenosa novčane vrijednosti na njegovom računu;
 - c) svaku pogrešku i svaku nepravilnost vođenja računa kod izdavatelja EIP-a.
- (3) Korisnik EIP-a ne smije zabilježiti u lako prepoznatljivom obliku svoj osobni identifikacijski broj ili drugu šifru, a naročito ne na EIP-u, niti na bilo kojem predmetu koji s EIP-om nosi sa sobom.
- (4) Korisnik EIP-a ne smije poništiti narudžbu koju je ispostavio posredstvom svog EIP-a, osim ako iznos nije bio utvrđen kada je narudžba ispostavljena.

Članak 75.

- (1) Do trenutka prijave gubitka ili krađe korisnik EIP-a sam nadoknađuje nastale troškove najviše do 300 KM, osim ako je gubitak nastao krajnjom nepažnjom korisnika EIP-a, prijevarom ili kršenjem odredbi članka 74. stavak (2) ovog Zakona.
- (2) Od vremena kada korisnik EIP-a obavijesti izdavatelja EIP-a o gubitku ili krađi EIP-a (ili osobe koje izdavatelj odredi), on više nije odgovoran za posljedice tog gubitka ili krađe, osim u slučaju krajnje nepažnje, prevare ili kršenja odredbi ovog Zakona od korisnika EIP-a.
- (3) Korisnik nije odgovoran ako je EIP uporabljen bez njegove nazočnosti ili bez njegove identifikacijske kartice. Primjena povjerljive šifre ili drugog identifikacijskog sredstva nije dovoljna za njegovu odgovornost.

Članak 76.

- (1) Izdavatelj EIP-a može mijenjati uvjete ugovora, ako su te promjene pravovremeno priopćene vlasniku ili korisniku EIP-a osobno, tako da vlasnik može zbog promjene uvjeta odustati od ugovora u roku od jednog mjeseca od prijema takve obavijesti.
- (2) Odredbe iz stavka (1) ovog članka ne odnose se na promjenu kamatne stope koja važi od dana objavljivanja ako izdavatelj EIP-a o tome bez odgađanja osobno izvijesti vlasnika ili korisnika EIP-a, sto ne utječe na pravo vlasnika EIP-a da odustane od ugovora. Izdavatelj EIP-a:
 - a) ne smije otkriti osobni identifikacijski broj vlasnika EIP-a ili bilo koju šifru vlasnika EIP-a, osim vlasniku;

- b) ne smije poslati nezatraženi EIP, osim ako se radi o zamjenskom EIP-u za EIP koji vlasnik ili korisnik EIP-a već posjeduje;
 - c) treba dovoljno dugo čuvati interne zapise radi omogućavanja provjere i ispravke grešaka u prijenosima novčanih vrijednosti iz članka 70. ovog Zakona;
 - d) dužan je vlasniku i korisniku EIP-a osigurati prikladno sredstvo radi dostavljanja potrebnih priopćenja. Kada korisnik EIP-a obavještenje predaje telefonom, izdavatelj EIP-a dužan je korisniku EIP-a potvrditi prijem obavijesti u pisanom obliku.
- (4) U slučaju spora s vlasnikom EIP-a oko prijenosa novčanih vrijednosti iz članka 70. ovog Zakona, izdavatelj EIP-a treba, uz zadržavanje prava dokaza druge strane, dokazati da: a) je prijenos uredno zabilježen i proknjižen; b) na prijenos nije utjecao tehnički kvar ili sličan nedostatak.

Članak 77.

- (1) Izdavatelj EIP-a odgovoran je za:
 - a) neobavljen ili pogrešno obavljen prijenos novčane vrijednosti vlasnika ili korisnika EIP-a i kada je prijenos obavljen preko uređaja/terminala koji nije pod direktnim i isključivim nadzorom izdavatelja EIP-a, pod uvjetom da prijenos nije proveden preko uređaja čiju uporabu izdavatelj EIP-a nije odobrio;
 - b) prijenose koje vlasnik ili korisnik EIP-a nije odobrio, izdavatelj EIP-a odgovoran je i za svaku pogrešku ili neispravnost vođenja računa vlasnika ili korisnika EIP-a;
 - c) iznos neobavljenog ili djelomično obavljenog prijenosa novčanih vrijednosti s obračunatim kamatama;
 - d) iznos koji je potreban da bi račun vlasnika ili korisnika EIP-a bio vraćen u stanje u kojem se nalazio prije proknjiženog iznosa koji nije odobren;
 - e) financijske posljedice, a posebno one koje se odnose na obim i naknadu štete prema odredbama zaključenog ugovora između izdavatelja EIP-a i vlasnika EIP-a.
- (2) Izdavatelj EIP-a odgovara vlasniku EIP-a za gubitak upisane vrijednosti ili za manjkavo obavljanje prijenosa novčanih vrijednosti zbog funkcionalne pogreške uređaja ili EIP-a, sve dok gubitak ili manjkavost ne budu ponovo ispravljeni, pod uvjetom da funkcionalnu pogrešku nije prouzročio korisnik namjerno ili u suprotnosti s odredbom članka 73. stavak (1) točka a) ovog Zakona.
- (3) Funkcionalne pogreške uređaja ili EIP-a ne smiju za vlasnika ili korisnika EIP-a prouzročiti štetu koju izdavatelj EIP-a ne bi razumno nadoknađio.

Članak 78.

- (1) Izdavatelj EIP-a brine da korisnik EIP-a može u svako doba dana i noći prijaviti gubitak ili krađu EIP-a.
- (2) Izdavatelj EIP-a je, nakon prijema obavijesti o gubitku ili krađi EIP-a, dužan, čak i kada je vlasnik ili korisnik EIP-a grubo nemaran ili prevarantskog ponašanja, poduzeti sve mjere radi sprečavanja daljnje uporabe EIP-a.

XIV. TURISTIČKI PAKET- ARANŽMANI

Član 79.

- (1) Turistički paket-aranžmani su oni ugovori o putovanju koji obavezuju organizatora putovanja da pruži potrošaču najmanje dvije usluge i to: prijevoz i smještaj kao i druge turističke usluge koje nisu sporedne usluge prijevoza i/ili smještaja, a čine značajan dio ukupne cijene s tim da je potrošač dužan platiti organizatoru putovanja jedinstvenu cijenu.

- (2) Ugovor iz stavka (1) ovog članka isključivo se odnosi na putovanja koja traju duže od 24 sata ili uključuju barem jedno noćenje.
- (3) Izjava organizatora putovanja da je on jedini posrednik prilikom sklapanja ugovora s osobama koja treba da pružaju usluge putovanja (davatelji usluga) neće se smatrati pravovaljanom ako je potrošač, s obzirom na ostale okolnosti koje prate ugovor, mogao imati dojam da je organizator putovanja osobno odgovoran za izvršenje ugovorenih usluga.

Članak 80.

- (1) Ako organizator putovanja nudi program putovanja, on mora sadržavati razumljive, točne i jasne informacije o cijeni putovanja, kapari, roku za plaćanje preostalog iznosa kao i sljedeće precizne podatke ako su bitni za ugovor:
- odredište;
 - vrstu prijevoznog sredstva, njegove oznake i razred;
 - smještaj (vrsta, položaj, kategorija ili udobnost i druge glavne oznake, uključujući eventualnu registraciju i turističku kategorizaciju);
 - ishranu;
 - opis plana putovanja (itinerer);
 - ukupan broj dana i noćenja u aranžmanu;
 - uvjeti koji se odnose na viziranje putovnica za građane Bosne i Hercegovine kao i informacije o medicinskim i policijskim formalnostima važnim za aranžman;
 - minimalan broj sudionika putovanja ako je to uvjet, kao i informacije o konačnom roku prije odlaska kada se potrošač mora pisano informirati da minimalni broj učesnika nije dostignut te da se putovanje ne može realizirati;
 - ostali podaci važni za potrošača (klima, vrste valuta i dr.).
- (2) Podaci objavljeni u programu su obavezujući za organizatora putovanja. Međutim, prije zaključenja ugovora, organizator može izvršiti izmjene pod uvjetom da je to pravo sebi zadržao u programu. Organizator putovanja i potrošač mogu se dogovoriti o uvjetima aranžmana koji su drugačiji od navedenih u programu.
- (3) Stavak (1) ovog članka primjenjuje se bez mogućih izmjena ako se informacije o aranžmanu nalaze na nosaču slike ili zvuka koje nudi organizator putovanja.

Članak 81.

- (1) Prije zaključenja ugovora, organizator putovanja mora informirati potrošača o sljedećem:
- zahtjevu za viziranje putovnice, a posebno o vremenu za dobivanje vize. Ova obveza odnosi se na formalnosti koje se tiču građana Bosne i Hercegovine;
 - medicinske i policijske formalnosti, ako ti uvjeti nisu već navedeni u programu putovanja koje se organizira i učinjeni dostupnim potrošaču s tim da u međuvremenu nije bilo izmjena programa.
- (2) Potrošaču treba da budu priopćene sve ugovorne odredbe prije zaključenja ugovora i treba mu se uručiti primjerak ugovora. Ugovor obvezno sadrži sve odredbe iz programa, prospekta ili kataloga iz članka 80. stavak(1) ovog Zakona, koji je osobno uručen potrošaču.

Članak 82.

- (1) U momentu zaključenja ugovora ili neposredno nakon toga, organizator putovanja mora izdati potrošaču potvrdu o putovanju.

- (2) Potvrda o putovanju mora sadržavati, osim cijene, uvjeta plaćanja iz članka 80. stavak (1) ovog Zakona te ostalih podataka o putovanju iz članka 80. stavak(1) tač. b), c), d), f) i h), i sljedeće podatke:
- konačno odredište ili, ako putovanje ima više odredišta, navesti ih zasebno s vremenom boravka i datumima;
 - datum i planirano vrijeme odlaska i povratka;
 - posjeti, ekskurzije i druge usluge uključene u cijenu aranžmana;
 - obavjest o zadržanom pravu na izmjenu cijena i faktora koji utiču na njihovo formiranje kao i o činjenicama koje ne uključuje cijena putovanja;
 - ugovoreni posebni zahtjevi potrošača;
 - ime i adresa organizatora putovanja;
 - ime i adresa i broj telefona lokalnog predstavnika organizatora putovanja kojem se potrošač može obratiti za pomoć po potrebi; a u slučaju da nema takvog predstavnika, broj telefona za hitne pozive;
 - informacije o mogućoj uplati osiguranja za pokriće troškova u slučaju otkazivanja aranžmana od strane potrošača, povredi, bolesti, smrtnog slučaja, povratka u zemlju uključujući ime i adresu osiguravatelja;
 - sve uvjete i zahtjeve koji se tiču ugovora.

Članak 83.

- (1) Ugovorom utvrđena cijena ne smije se mijenjati osim ako je to u ugovoru izričito dozvoljeno i ako ugovor sadrži podatke za izračunavanje nove cijene. Pritom do naknadne promjene obračuna smije doći samo ako dolazi do:
- promjene troškova prijevoza veće od 5% radi promjene cijene pogonskog goriva;
 - promjene takse za određene usluge kao što su: pristajanje u morskim, slatkovodnim lukama i aerodromima, peljarenje i putničke pristojbe na aerodromima;
 - utjecaj promjene deviznog tečaja, ako ta promjena utječe na povećanje cijene aranžmana više od 5 %.
- (2) Organizator putovanja mora informirati potrošača o povećanju cijene čim sazna za okolnosti koje su dovele do povećanja.
- (3) Ako organizator putovanja traži povećanje cijene, potrošač ima pravo odustati od ugovora pod uvjetom da to odmah priopći organizatoru putovanja.
- (4) Ugovorena cijena ne smije se povećati ni u kom slučaju u periodu od 20 radnih dana prije ugovorenog datuma polaska.

Članak 84.

- (1) Prije nego što putovanje počne, potrošač može prenijeti svoj aranžman na drugog potrošača koji ispunjava sve uvjete za putovanje s tim da o tome pravovremeno obavijesti organizatora putovanja.
- (2) Drugi potrošač koji preuzima aranžman i njegov prethodnik zajednički su solidarno odgovorni organizatoru putovanja za plaćanje cijene i troškova prenošenja ugovornih obveza.

Članak 85.

- (1) Potrošač može odustati od ugovora u bilo koje vrijeme prije polaska na putovanje.
- (2) Ako potrošač odustane od ugovora, organizator putovanja gubi pravo na naplatu ugovorene cijene. Međutim, on ima pravo na adekvatnu naknadu štete. Iznos naknade određuje se tako što se od cijene aranžmana oduzmu troškovi koje nije uzrokovao organizator putovanja i iznos koji

organizator putovanja može naplatiti različito obračunavajući usluge unutar aranžmana.

- (3) Uzimajući u obzir uobičajeno uštedene troškove i uobičajen moguću dobit od različitog obračuna usluga, ugovor može definirati za svaku vrstu aranžmana poseban postotak cijene aranžmana kao osnovu za naknadu štete.

Članak 86.

- (1) Ako organizator putovanja otkáže aranžman prije polaska ili napravi značajnu izmjenu aranžmana, mora o tome bez odgađanja obavijestiti potrošača u pisanoj formi kako bi potrošač donio odluku u svezi s otkazom ili izmjenom cijene.
- (2) U tim slučajevima potrošač ima pravo da:
- prihvati otkaz aranžmana;
 - prihvati izmijenjene ugovorne odredbe i novu cijenu s tim da ako je drugi ponuđeni aranžman lošijeg kvaliteta ili s nižom cijenom, organizator putovanja mora refundirati potrošaču za razliku u cijeni, a ako je drugi ponuđeni aranžman s višom cijenom, organizator putovanja ne smije tražiti razliku u cijeni od potrošača;
 - zatraži otkaz ugovora bez obveze plaćanja naknade štete;
 - mu se ponudi aranžman iste ili veće vrijednosti ako organizator putovanja može da ponudi takav aranžman s tim da u slučaju više cijene potrošač nije obavezan doplatiti razliku u cijeni.
- (3) Potrošač mora bez odgađanja obavijestiti organizatora putovanja o svojoj odluci.
- (4) U slučaju otkaza ugovora prije polaska, potrošaču se mora refundirati kapara koju je uplatio i to u roku od 30 dana od dana prijema pisanog obavještenja. Ne može se tražiti od potrošača da plati naknadu štete u slučaju otkazivanja ugovora prije polaska i potrošač ima i pravo da mu se isplati kamata na njegovu uplaćenu kaparu po stopi koju obračunava komercijalna banka na tromjesečne depozite za period od dana uplate kapare do dana otkazivanja ugovora.
- (5) Ako do izmjena u aranžmanu dođe u toku izvršenja ugovora, potrošač, ako odluči da odustane od ugovora, snosi samo realne troškove izvršenih usluga do trenutka odustajanja.
- (6) Bez obzira na vrstu odluke koju donese, potrošač ima pravo da traži naknadu štete.
- (7) O svakom propustu u vezi sa izvršenjem ugovora koji primijeti na licu mjesta, potrošač mora obavijestiti pružatelja odgovarajućih usluga i organizatora i/ili trgovca na malo, u pisanoj formi ili na bilo koji drugi odgovarajući način, što je prije moguće.

Članak 87.

- (1) Potrošač nema pravo da primi naknadu za neizvršenje ugovora od organizatora putovanja ako je ugovor otkazan zbog:
- nedovoljnog broja učesnika, pod uvjetom da je potrošač bio unaprijed informiran o toj klauzuli ugovora;
 - više sile kao posljedice nepredvidivog i izuzetnog događaja čije su posljedice takve prirode da se nisu mogle izbjeći ni uz dužnu pažnju.
- (2) Prebukiranje kapaciteta ne smatra se višom silom u smislu stavka (1) točke b) ovog članka.

Članak 88.

- (1) Organizator putovanja mora preduzeti sve neophodne mjere u slučaju otkaza ugovora a posebno u svezi s povratkom potrošača ako je povratna karta bila ugovorena.

- (2) Organizator putovanja snosi sve ostale troškove u svezi sa slučajem iz stavka (1) ovog članka.

Članak 89.

- (1) Organizator putovanja i posrednik zajednički su solidarno odgovorni potrošaču za izvršenje ugovorenih usluga kao i za štetu nastalu zbog neizvršenja ugovora čak i u slučaju kada je ugovor zaključio posrednik u njegovo ime a za račun organizatora putovanja.
- (2) Osobe koje pružaju usluge tijekom putovanja na zahtjev organizatora putovanja i posrednika ili osoba koja naruči te usluge odgovorni su potrošaču za izvršenje tih usluga kao i za štetu nastalu usljed neizvršenja ili nepotpunog izvršenja, a potrošač ima pravo da uputi oštetni zahtjev bilo kojem od navedenih osoba.

Članak 90.

- (1) Organizator putovanja dužan je za svaki aranžman osigurati jamstvo kod banke ili osiguravajućeg društva, radi naknade potrošaču:
- plaćanja cijene aranžmana, ako zbog nelikvidnosti ili stečaja organizatora izostanu usluge aranžmana;
 - troškova koji nastanu zbog nelikvidnosti ili stečaja organizatora, za povratak potrošača u mjesto polaska.
- (2) Jamstvo iz stavka (1) ovog članka daje se u obliku police osiguranja, gotovinskog pologa, bankovnog jamstva i si.

XV. VREMENSKI ZAKUP TURISTIČKOG OBJEKTA

Članak 91.

- (1) Ugovor o neposrednom i posrednom stjecanju prava na uporabu turističkog objekta (nekretnine) na osnovu zakupa na određeno vrijeme (u daljnjem tekstu: ugovor o zakupu), mora biti sačinjen u pisanoj obliku i zaključuje se na period koji ne može biti kraći od tri godine.
- (2) Ugovor o zakupu mora sadržavati sljedeće odredbe:
- naziv i sjedište s punom adresom tvrtke koja prodaje vremenski zakup turističkog objekta;
 - naziv (ime i prezime) i sjedište s punom adresom pravne ili fizičke osobe koja je vlasnik ili ima pravo raspolaganja turističkim objektom;
 - ime, prezime i adresu potrošača;
 - točan opis prava koja potrošač ostvaruje ugovorom o zakupu;
 - naziv (ime) i točan opis turističkog objekta i njegove popunjenosti, ako se pravo odnosi na određenu nekretninu, državu, pokrajinu, grad ili mjesto i naselje u kojem se nalazi turistički objekat, položaj, kategoriju, komunalnu opremljenost i druge podatke važne za njegovu uporabu;
 - razdoblje u kojem se mogu ostvariti prava iz ugovora o zakupu i vrijeme kada ugovor stupa na snagu;
 - ako turistički objekat nije dovršen u vrijeme zaključenja ugovora o zakupu, točne podatke o stanju gradnje i rok do kojeg se predviđa da će on biti u uporabi, broj spisa građevinske dozvole, naziv i punu adresu organa koji je izdao građevinsku dozvolu;
 - podatke o zajedničkim komunalnim uslugama kojima će raspolagati turistički objekat (priklučni za plin, električnu i toplinsku energiju, vodu, telekomunikacije, kablovsku televiziju i dr.);
 - jamstvo za uredno dovršenje turističkog objekta i obeštećenje, ako objekat ne bude uopće dovršen ili ne bude dovršen u ugovorenom roku, te način ostvarenja jamstva;

- j) točnu cijenu uporabe vremenskog zakupa turističkog objekta;
 - k) poreze, prireze i druge pristojbe koje je potrošač dužan platiti, a koji nisu obuhvaćeni u cijeni iz točke j) ovog članka;
 - l) troškove koje je potrošač, osim cijene, dužan plaćati u svezi s uporabom turističkog objekta i principa obračuna tih troškova (boravišna pristojba, održavanje i upravljanje turističkim objektom, uporaba zajedničkih prostorija i prostora, aparata i uređaja, odlaganje (odvoz) smeća, plin, električna i toplinska energija, voda i dr.);
 - m) podatke o zajedničkim prostorijama, prostorima i uređajima (bazen, sauna, praonica i sušionica rublja, terasa, vrt, podrum, drvarnica i dr.) i uvjetima za pristup potrošača tim prostorijama, prostorima i uređajima;
 - n) pravila za održavanje, popravke, upravljanje i poslovno vođenje turističkog objekta;
 - o) prava potrošača po odredbama ovog Zakona;
 - p) odredbu da se potrošač ne može teretiti za bilo kakve naknade osim ugovorenih;
 - r) mogućnost zamjene ili daljnje prodaje iz ugovora o zakupu;
 - s) uvjete za otkazivanje ugovora o zakupu;
 - t) način rješavanja sporova;
 - u) odredbu o sudskoj nadležnosti i primjeni određenog materijalnog prava u slučaju spora;
 - v) mjesto i datum zaključenja ugovora o zakupu.
- (3) Puna adresa iz stavka (2) toč. a), b) i g) ovog članka obvezno sadrži mjesto, te ulicu i kućni broj, te broj telefona i telefaksa, adresu elektronske pošte, a može sadržavati i broj poštanskog pregradka.
- (4) Trgovac je dužan sve obavijesti iz ovog članka priopćiti svakom potrošaču koji traži podatke o turističkom objektu.

Član 92.

- (1) Potrošač ima pravo bez navođenja razloga raskinuti ugovor o zakupu bez plaćanja bilo kakve kazne ili nekih drugih troškova putem pisane obavijesti trgovcu u roku od 15 dana od dana zaključenja ugovora o zakupu.
- (2) Za vrijeme roka za raskid iz stavka (1) ovog članka trgovac ne smije potraživati od potrošača bilo kakva plaćanja.
- (3) Ako ugovor o zakupu ne sadrži sve odredbe propisane članom 91. ovog Zakona, period za raskid ugovora produžava se na tri mjeseca od dana njegovog zaključenja. Ako potrošač dobije te podatke u roku od tri mjeseca, rok od 15 dana iz stavka (1) ovog članka počinje se računati od dana prijema obavijesti.

XVI. NEPRAVEDNE ODREDBE U POTROŠAČKIM UGOVORIMA

Članak 93.

- (1) Ugovorne odredbe obvezuju potrošača samo ako je prije zaključenja ugovora bio upoznat sa sadržajem ugovora, odnosno ako su mu ugovorni uvjeti trebali biti poznati u vrijeme zaključenja ugovora.
- (2) Ugovorne odredbe treba da budu razumljive i u svezi s drugim odredbama u istom ili drugom ugovoru između istih strana uzimajući u obzir prirodu proizvoda ili usluge i svih drugih učesnika u svezi sa zaključenjem ugovora.
- (3) U slučaju dvojbe u svezi sa značenjem pojedinih odredaba u ugovoru, važiti će značenje koje je povoljnije za potrošača.

- (4) Smatra se da je potrošač bio upoznat o ugovornim odredbama ako ga je trgovac upozorio i ako su mu one bile dostupne.

Članak 94.

- (1) Trgovac ne smije zahtijevati ugovorne odredbe koje su nepravedne ili koje bi prouzročile štetu potrošaču.
- (2) Ugovorne odredbe iz stavka (1) ovog članka ništavne su.

Članak 95.

Ugovorne odredbe koje potrošač nije osobno ugovarao smatrat će se nepravednim ako:

- a) tvore značajnu nejednakost između prava i obveza ugovornih strana na štetu potrošača;
- b) bi ispunjenje ugovornih obveza značajno odstupilo od opravdanog očekivanja potrošača;
- c) su u suprotnosti s načelom poštenja, savjesti i dobrim poslovnim običajima.

Članak 96.

U općim uvjetima formularnih ugovora naročito nije pravovaljana odredba:

- a) kojom sebi ugovorna strana zadržava pravo na neprimjereno duge ili nedostatno određene rokove za prihvatanje ili odbijanje neke ponude ili neke činidbe;
- b) odredba kojom sebi ugovorna strana, odstupajući od pravnih propisa, zadržava pravo na neprimjereno dug ili nedostatno određen dodatni rok za činidbu na koju je obvezna;
- c) kojom ugovorna strana predviđa da sebe bez stvarno opravdanog i u ugovoru navedenog razloga oslobodi obveze izvršenja;
- d) kojom ugovorna strana predviđa da obećanu činidbu može izmijeniti ili od nje odstupiti isključivo uzimajući u obzir svoj interes;
- e) na osnovu koje izjava ugovornog partnera ugovorne strane, kod poduzimanja ili propuštanja određene radnje važi kao da je od njega data ili kao da nije data, osim:
 - 1) ako je ugovornom partneru odobren primjereni rok za davanje izričite izjave i
 - 2) ako se ugovorna strana obvezuje da ugovornog partnera od početka roka uputi na predviđeni značaj njegovog ponašanja.
- f) koja predviđa da izjava ugovorne strane od posebnog značaja važi kao da je druga ugovorna strana primila;
- g) da ugovorna strana, za slučaj da jedna ugovorna strana odustane od ugovora ili otkaže ugovor:
 - 1) može zahtijevati neprimjereno visoku naknadu za korištenje ili uporabu neke stvari ili nekog prava ili za izvršene činidbe; ili
 - 2) može zahtijevati neprimjereno visoku naknadu za izdatke.
- h) kojom ugovorna strana predviđa da se oslobodi obveze na ispunjenje ugovora kod nemogućnosti raspolaganja činidbom, ako se ne obvezuje:
 - 1) da bez odgađanja obavijesti ugovornog partnera o nemogućnosti raspolaganja; i
 - 2) da nadoknadi protučinidbu ugovornog partnera bez odgađanja.
- i) koja predviđa povećanje novčane naknade za robe ili činidbe koje su trebale biti isporučene ili ispunjene u roku od četiri mjeseca nakon zaključenja ugovora;
- j) kojom se isključuje ili ograničava pravo odbijanja činidbe ili pravo zadržavanja, koje ugovornom partneru

- ugovorne strane pripada po pravilima o istovremenom ispunjenju obveza;
- k) kojom se ugovornom partneru ugovorne strane oduzima ovlaštenje da izvrši prebijanje s vremenski neograničenim ili pravosnažno utvrđenim tražbinama;
- l) kojom se ugovorna strana oslobađa zakonske obaveze da drugu ugovornu stranu opomene ili da rok za ispunjenje činidbe;
- m) kojom ugovorna strana ugovara paušalni iznos naknade štete ili naknade umanjene vrijednosti, ako:
- 1) paušalni iznos prelazi štetu koja se u propisanim slučajevima i prema uobičajenom tijeku stvari može očekivati ili premašuje umanjene vrijednosti koje uobičajeno nastaje; ili
 - 2) drugoj ugovornoj strani bude onemogućen dokaz o tome da šteta ili umanjene vrijednosti uopće nije ni nastalo ili da je znatno manje od paušala.
- n) kojom se ugovornoj strani za slučaj neprimanja ili zakašnjelog primanja činidbe ili za slučaj da druga ugovorna strana raskine ugovor, obeća plaćanje ugovorne kazne;
- o) kojom se u slučaju skrivenih povreda ugovorne obveze ugovorne strane isključuje ili ograničava pravo druge ugovorne strane da raskine ugovor ili da zahtijeva naknadu štete zbog neispunjenja ugovora;
- p) koja isključuje pravo druge ugovorne strane da zahtijeva naknadu štete zbog neispunjenja cijelog ugovora ili da raskine cjelokupni ugovor, ako djelomično ispunjenje ugovora za nju ne predstavlja nikakav interes, u slučaju da je ugovorna strana djelomično odgovorna za povredu ugovorne obveze;
- r) kojom se kod ugovora o isporukama novoproduktivnih stvari i činidbi:
1. odgovornost ugovorne strane za nedostatke u cjelosti ili djelomično isključuje, odnosno ograničava prethodnim upućivanjem da se prava prema trećim osobama (proizvođačima dijelova) ostvare sudskim putem, ili se ograničava na priznavanje zahtjeva protiv trećih;
 2. zahtjevi protiv ugovorne strane ograničavaju samo na naknadno ispunjenje - otklanjanje nedostataka, ako ugovorom nije izričito drugačije predviđeno;
 3. isključuje ili ograničava obveza ugovorne strane da snosi potrebne troškove naknadnog ispunjenja - otklanjanja nedostataka;
 4. ugovorna strana uvjetuje naknadno ispunjenje - otklanjanje nedostataka prethodnom isplatom cjelokupne ugovorene cijene ili njenog većeg dijela, nerazmjernog nedostacima;
 5. ugovorna strana odredi rok za prigovore zbog skrivenih nedostataka na stvari koji je kraći od roka određenog tačkom f) ovog stava;
 6. skрати rok za stavljanje prigovora zbog nedostataka stvari na rok kraći od dvije godine ili za pravo na raskid ugovora, odnosno smanjenja obveze;
- s) kojom se kod nekog ugovornog odnosa, koji ima za predmet redovitu isporuku robe ili redovito pružanje usluga ili proizvodnih činidbi od strane ugovorne strane:
1. odredi da ugovor vezuje drugu stranu dulje od dvije godine;
 2. ugovorni odnos koji drugu stranu vezuje prešutno produljuje za više od godinu dana;
 3. na teret druge ugovorne strane odredi otkazni rok dulji od tri mjeseca prije isteka ranije dogovorenog ili prešutno produljenog trajanja ugovora.
- t) po kojoj neko treći umjesto ugovorne strane može preuzeti prava i obveze iz kupoprodajnih ugovora ili ugovora o djelu, osim ako je u toj odredbi:
1. treći naveden po imenu; ili
 2. drugoj ugovornoj strani priznato pravo raskida ugovora.
- u) kojom ugovorna strana zastupniku druge ugovorne strane:
1. nametne vlastitu odgovornost ili obvezu preuzimanja posljedica, bez posebne izričite izjave koja je na to usmjerena; ili
 2. u slučaju zastupanja bez punomoći nametne odgovornost koja prelazi odgovornost propisanu ovim Zakonom za takav slučaj.
- v) kojom ugovorna strana mijenja obvezu dokazivanja na štetu druge ugovorne strane, a naročito na taj način što:
1. nametne odgovornost za okolnosti za koje po zakonu odgovara ugovorna strana;
 2. nametne pretpostavku da je druga ugovorna strana potvrdila postojanje određenih činjenica i bez njezine izričite izjave.
- z) kojom su izjave koje se imaju dati ugovornoj strani ili nekom trećem vezane za strožiju formu od pisane ili od zakonom propisane za posebne slučajeve.

Članak 97.

Za ugovore zaključene u Bosni i Hercegovini između domaćeg potrošača i stranog pravnog ili fizičkog lica obvezno se kao pravna zaštita potrošača ugovara nadležnost Suda BiH.

- (2) Odredba koja je u suprotnosti sa stavkom (1) ovog članka ništava je.
- (3) Ugovor između domaćeg potrošača i strane pravne ili fizičke osobe, i svaki ugovor o prodaji na daljinu, bez obzira na sjedište trgovca, smatrat će se ugovorom zaključenim u Bosni i Hercegovini.

XVII. NOSITELJI ZAŠTITE POTROŠAČA

Članak 98.

Subjekti odgovorni za zaštitu potrošača u Bosni i Hercegovini su:

- a) Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH (u daljnjem tekstu: Ministarstvo);
- b) Ombuds men za zaštitu potrošača u BiH;
- c) Vijeće za zaštitu potrošača BiH;
- d) Konkurencijsko vijeće BiH;
- e) Nadležna entitetskim i tijelima Brčko Distrikta BiH;
- f) Ured za konkurenciju i zaštitu potrošača u Federaciji BiH i Republici Srpskoj (u daljnjem tekstu: UKZP entiteta);
- g) udruge potrošača;
- h) obrazovne institucije i mediji;
- i) inspekcijaska i druga tijela skladno zakonu.

Članak 99.

- (1) Ministarstvo, u sklopu svoje djelatnosti, obavlja poslove iz područja zaštite potrošača, a naročito:
- a) koordinira izradu državnog godišnjeg programa za zaštitu potrošača;

- b) koordinira rad i aktivnosti na zaštiti potrošača s nadležnim entitetskim i tijelima Brčko Distrikta BiH, Konkurencijskim vijećem BiH, Vijećem za zaštitu potrošača BiH i UKZP entiteta;
- c) prati stanje u području zaštite potrošača i predlaže, u okviru svoje nadležnosti, nadležnim tijelima izmjene propisa vezanih za zaštitu potrošača;
- d) surađuje i razmjenjuje informacije i podatke sa svim subjektima odgovornim za zaštitu potrošača;
- e) vodi evidenciju dodijeljenih javnih poslova Savezu udruga potrošača BiH.

Članak 100.

- (1) Ombudsmen za zaštitu potrošača u BiH je neovisna institucija uspostavljena s ciljem promidžbe dobrog i efikasnog provođenja politike zaštite potrošača u BiH.
- (2) Ombudsmena za zaštitu potrošača u BiH imenuje Vijeće ministara BiH, na prijedlog Ministarstva.
- (3) Ombudsmen za zaštitu potrošača u BiH imenuje se na mandat od pet godina, s mogućnošću još jednog ponovnog imenovanja.
- (4) Svaki građanin Bosne i Hercegovine u godinama kada uživa puna građanska i politička prava a koji je pokazao iskustvo na polju zaštite potrošača i posjeduje visoke moralne vrijednosti može biti izabran za ombudsmena za zaštitu potrošača u BiH.
- (5) Institucija ombudsmena za zaštitu potrošača u BiH ima status pravne osobe sa sjedištem u Mostaru.
- (6) Na statut i pravila rada Institucije ombudsmena za zaštitu potrošača u BiH suglasnost daje Vijeće ministara BiH.
- (7) Sredstva za rad Institucije ombudsmena za zaštitu potrošača u BiH osiguravaju se iz budžeta institucija BiH.

Članak 101.

Obveze Ombudsmena za zaštitu potrošača u BiH su da:

- a) pruža informacije o pravima i obvezama potrošača i daje podršku udruženjima potrošača u njihovim aktivnostima;
- b) prati ili predlaže aktivnosti u svezi s odnosom kompanija - potrošač, kako je regulirano ovim Zakonom, propisima koji reguliraju obligacione odnose ili nekim drugim zakonom;
- c) istražuje aktivnosti na tržištu usmjerene prema potrošaču po službenoj dužnosti ili tragom žalbi i koordinira svoje aktivnosti s entitetskim tržišnim inspekcijama;
- d) donosi odluke i poduzima druge mjere u slučajevima pritužbi potrošača ili kršenja dobrih poslovnih običaja;
- e) izdaje smjernice ili preporuke o posebnim standardnim uvjetima ili aktivnostima koje se primjenjuju u posebnim sektorima poslovanja ili koje primjenjuje specifični ekonomski operateri;
- f) preporučuje uporabu određenih uvjeta ugovora u ugovorima koji se koriste u posebnim sektorima poslovanja;
- g) pregovara s predstavnicima određenih trgovinskih udruga o modelima ugovora koji se primjenjuju u specifičnim sektorima poslovanja;
- h) predlaže i inicira rješavanje potrošačkih sporova primjenom mehanizama za alternativno rješavanje sporova;
- i) kontaktira s Institucijom ombudsmena za ljudska prava u BiH o zajedničkim problemima, posebno o uslugama od općeg interesa ili javnim uslugama;

- j) predlaže Vijeću za zaštitu potrošača BiH i Vijeću ministara BiH potrebna poboljšanja Zakona o zaštiti potrošača, te doprinosi usmjeravanju i efikasnosti politike u području zaštite potrošača;
- k) istražuje uticaj drugih inicijativa organa vlasti na zaštitu potrošača.

Članak 102.

Na odluke Ombudsmena za zaštitu potrošača u BiH mogu se podnijeti žalbe u mjeri u kojoj ovaj Zakon ili bilo koji drugi relevantni propisi to izričito dopuštaju.

Članak 103.

Ombudsmen za zaštitu potrošača u BiH ovlašten je da:

- a) izdaje instrukcije za prestanak provođenja aktivnosti koje su u suprotnosti s potrošačkim zakonodavstvom i da iznosi te instrukcije pred sud;
- b) pokreće postupak pred nadležnim sudom;
- c) pokreće postupak pred nadležnim sudom u slučajevima za naknadu štete nanesene kolektivnom interesu potrošača, sukladno odredbama ovog Zakona.

Članak 104.

U obavljanju svojih dužnosti Ombudsmen za zaštitu potrošača u BiH davat će prioritet onim problemima čije je rješavanje od najvećeg značaja za potrošače i ovlašten je da ne poduzima mjere o pitanjima pritužbi potrošača koje su manje važnosti.

Članak 105.

- (1) Ombudsmen za zaštitu potrošača u BiH svake godine podnosi izvješće o svom radu Vijeću ministara BiH.
- (2) Sva izvješća koja bude podnosio Ombudsmen za zaštitu potrošača u BiH, uključujući i godišnja, objavljuju se u "Službenom glasniku BiH".

Članak 106.

- (1) Vijeće ministara BiH imenuje članove Vijeća za zaštitu potrošača BiH u kojem su predstavnici:
 - a) Ministarstva, predsjedavajući;
 - b) Konkurencijskog vijeća BiH, član;
 - c) Ureda za veterinarstvo BiH, član;
 - d) Uprave za fitosanitarnu zaštitu BiH, član;
 - e) Agencije za statistiku BiH, član;
 - f) Instituta za standarde BiH, član;
 - g) Instituta za mjeriteljstvo BiH, član;
 - h) Instituta za intelektualno vlasništvo BiH, član;
 - i) Ministarstva trgovine Federacije BiH, član;
 - j) Ministarstva trgovine i turizma Republike Srpske, član;
 - k) nadležnog tijela Brčko Distrikta BiH, članovi;
 - l) dva predstavnika Saveza udruga potrošača BiH, članovi;
 - m) po jednog predstavnika organizacije potrošača entiteta, članovi.
- (2) Vijeće za zaštitu potrošača u BiH sastajat će se najmanje četiri puta godišnje.

Članak 107.

- (1) U okviru svojih nadležnosti, Vijeće za zaštitu potrošača u BiH obavlja poslove, a naročito:
 - a) predlaže na usvajanje Vijeću ministara BiH državni godišnji program za zaštitu potrošača i prati njegovu provedbu;

- b) utvrđuje osnove politike za zaštitu potrošača;
- c) usmjerava opseg djelatnosti koje se financiraju, odnosno sufinanciraju iz budžeta Bosne i Hercegovine.

Članak 108.

Državni godišnji program za zaštitu potrošača naročito sadrži:

- a) načela i ciljeve politike za zaštitu potrošača;
- b) zadaće koji imaju prednost prilikom ostvarivanja politike za zaštitu potrošača, a koji će se obavljati prenošenjem javnih poslova na udruge za zaštitu potrošača;
- c) okvirni obim financijskih sredstava za izvršenje zadaća;
- d) okvirni obim financijskih sredstava za poticanje razvoja i djelovanja udruge za zaštitu potrošača.

Članak 109.

Vijeće za zaštitu potrošača BiH obavlja poslove zaštite potrošača sukladno zakonu i podzakonskim aktima koji propisuju ovo područje.

Članak 110.

- (1) UKZP entiteta, u suradnji s udrugama potrošača, priprema godišnje programe za zaštitu potrošača koji moraju biti sukladni državnom godišnjem programu za zaštitu potrošača. Godišnji programi za zaštitu potrošača u entitetima financiraju se iz proračuna Bosne i Hercegovine, kojima se određuju njihovi ciljevi i zadaci, određuju udruge potrošača kojima su, sukladno zakonu, dodijeljeni javni poslovi.
- (2) UKZP entiteta, osim poslova iz stavka (1) ovog članka, obavljaju i:
 - a) sve poslove prijenosa javnih poslova na udruge potrošača i prati njihov rad usko surađujući;
 - b) ustanovljava registar udruge potrošača na koja su preneseni javni poslovi;
 - c) prati izvršavanje godišnjeg programa za zaštitu potrošača;
 - d) izvješćuje javno mnijenje o povredama prava i interesa potrošača, surađuje i razmjenjuje sve potrebne informacije sa subjektima nositeljima zaštite potrošača iz članka 98. ovog Zakona.

Članak 111.

- (1) Djelatnost zaštite potrošača obavljaju udruge potrošača, koje, upisom u registar udruge sukladno zakonu, stječu svojstvo pravne osobe.
- (2) Udruge potrošača su neprofitne i nevladine organizacije i ne mogu se baviti gospodarskom djelatnošću.
- (3) Udruge potrošača djeluju na razini Bosne i Hercegovine, entiteta, Brčko Distrikta BiH, kantona, grada ili općine.
- (4) Udruge potrošača iz stavka (1) mogu osnovati Savez udruge potrošača BiH, radi uzajamne pomoći i ostvarivanja interesa zaštite potrošača u Bosni i Hercegovini i međunarodnim organizacijama potrošača.
- (5) U Savez udruge potrošača BiH mogu se učlaniti entitetska i udruge potrošača Brčko Distrikta BiH pod jednakim uvjetima.

Članak 112.

- (1) Udruge potrošača osnivaju potrošači radi predstavljanja i zaštite svojih prava i moraju djelovati neovisno od trgovaca, uvoznika, dobavljača i davatelja usluga.
- (2) U okviru svojih nadležnosti, udruge potrošača:

- a) brine o zaštiti pojedinačnih i zajedničkih interesa potrošača;
- b) daje savjete i druge vrste pomoći za ostvarivanje prava potrošača;
- c) informira potrošače o cijenama, kvaliteti, kontroli i sigurnosti proizvoda i usluga koji se nalaze ili će se naći na tržištu;
- d) po potrebi, organizira, u suradnji s Ministarstvom, UKZP entiteta, Brčko Distrikta BiH ili nadležnim tijelima inspekcije, uporedna ispitivanja kvalitete, utjecaja na zdravlje, cijene prehrambenih proizvoda, zaštite okoliša i o rezultatima informiraju javnost;
- e) nadležnim tijelima dostavljaju informacije za utvrđivanje odgovornosti trgovca ili davatelja usluga koji prodaju proizvode ili pružaju usluge koji ne odgovaraju propisanim uvjetima u pogledu sigurnosti i kvalitete;
- f) surađuje sa svim nadležnim tijelima, inspekcijama, udrugama potrošača i drugim subjektima u Bosni i Hercegovini kojima je, sukladno zakonu, propisana obveza zaštite potrošača.

Članak 113.

Udruge potrošača donose godišnje planove rada, i u ovisnosti od područja na kojem djeluju, odnosno za koje su registrirane, konkuriraju za dobivanje javnih poslova za područje zaštite potrošača. Ako dobiju javne poslove, sredstva za financiranje ili sufinanciranje dodjeljuju im se iz proračuna Bosne i Hercegovine.

Članak 114.

- (1) Javni poslovi u području zaštite potrošača udrugama potrošača dodjeljuju se odlukom Vijeća ministara BiH, vlade entiteta i Brčko Distrikta BiH (u daljnjem tekstu: prenositelji), na osnovu javnog natječaja.
- (2) Javni natječaj iz stavka (1) ovog članka sadrži, naročito:
 - a) predmet dodjele;
 - b) uvjete za obavljanje javnih poslova;
 - c) period za koji se dodjeljuju javni poslovi;
 - d) rok do kojeg se ponude podnose;
 - e) rok do kojeg će podnositelj ponude biti obaviješten o izboru.

Članak 115.

- (1) Odnosi između prenositelja i primatelja javnih poslova uređuju se ugovorom o prijenosu javnih poslova.
- (2) Ugovorom iz stavka (1) ovog članka utvrđuju se, naročito:
 - a) obim i dinamika obavljanja javnih poslova;
 - b) početak obavljanja javnih poslova;
 - c) uvjeti, način i rok za otkazivanje prenesenih javnih poslova;
 - d) sredstva koja prenositelj osigurava za obavljanje javnih poslova.
- (3) Ugovor o prijenosu javnih poslova zaključuje se u pisanom obliku.

Članak 116.

- (1) Obrazovanje potrošača vrši se putem:
 - a) posebnih tečajeva, seminara i savjetovanja;
 - b) sredstava javnog priopćavanja (TV, radio, tisak);
 - c) specijalnih publikacija za obrazovanje potrošača.

XVIII. NADZOR NAD TRŽIŠTEM I UPRAVNE MJERE

Članak 117.

Nadzor nad provođenjem ovog Zakona obavljaju nadležna tijela utvrđena članokm 98. stav (1) toč. a) do e) i i) ovog Zakona, sukladno ovlaštenjima utvrđenim posebnim zakonima i drugim propisima.

Članak 118.

Ako trgovac neopravdano odbije zahtjev potrošača, inspektor će, na zahtjev potrošača, donijeti rješenje kojim se trgovcu naređuje da udovolji opravdanom zahtjevu potrošača.

Članak 119.

- (1) Inspektor će donijeti rješenje kojim naređuje obustavljanje prodaje proizvoda do otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, ako ustanovi da:
 - a) prodajna cijena proizvoda, odnosno usluge, nije vidljivo istaknuta ili nije istaknuta u službenoj valuti BiH;
 - b) trgovac prilikom prodaje proizvoda potrošaču nije osigurao propisane isprave, oznake, podatke i deklaraciju, te spisak vlastitih i ovlaštenih servisa;
 - c) trgovac rasprodaju proizvoda nije objavio na način uobičajen u mjestu prodaje;
 - d) proizvod na rasprodaji nije jasno i vidljivo označen cijenom prije i cijenom nakon smanjenja;
 - e) najveći procenat smanjenja cijena proizvoda na rasprodaji ne iznosi najmanje jednu petinu vrijednosti svih proizvoda na rasprodaji;
 - f) proizvod koji je na rasprodaji, jer mu uskoro istječe rok uporabe, nema vidljivo istaknut krajnji rok uporabe;
 - g) trgovac koji na rasprodaji prodaje proizvod s nedostatkom ili greškom a nije takav proizvod fizički odvojio od redovite prodaje ispravnog proizvoda i vidljivo istaknuo da se radi o prodaji proizvoda s nedostatkom ili greškom te svaki pojedinačni proizvod posebno označio;
 - h) trgovac koji prodaje proizvode kojima uskoro istječe rok uporabe nije takve proizvode fizički odvojio od redovite prodaje ostalih proizvoda i vidljivo istakao da se radi o prodaji proizvoda kojima uskoro istječe rok uporabe.
- (2) Inspektor će donijeti rješenje kojim zabranjuje prodaju proizvoda ako ustanovi da:
 - a) propisani rok uporabe nije jasno, vidljivo i čitko označen na omotu proizvoda;
 - b) je trgovac stavio u prodaju proizvod koji zbog njegovih svojstava ne odgovara uobičajenoj uporabi ili kvaliteti, odnosno da na njegovom omotu nema oznake za koje je namjene uporabljiv;
 - c) trgovac proizvod ne prodaje s odgovarajućim omotom.
- (3) Žalba na rješenje iz st.(1) i (2) ovog članka ne odgađa izvršenje rješenja.

XIX. PRAVNA ZAŠTITA POTROŠAČA

Članak 120.

Nadležni sud će svojim aktom narediti prestanak bilo kakvog činidbe ili prakse koji su u suprotnosti s odredbama ovog Zakona ili drugih propisa, a koji štete zajedničkim interesima potrošača.

Članak 121.

Institucije i udruge iz članka 98. ovog Zakona, osim onih pod točkom h), ovlašteni su da pokrenu postupak pred nadležnim sudom za donošenje akta iz članka 120. ovog Zakona.

Članak 122.

- (1) Postupak iz čl. 120. i 121. ovog Zakona provodi se prema odredbama žurnog postupka.
- (2) Sud ima ovlaštenja da naloži objavljivanje presude u cijelosti ili djelimično u medijima ili da zatraži korektivni iskaz od tužene strane.
- (3) Sud može odlučiti o nametanju finansijskih sankcija za svaki dan kašnjenja u izvršenju sudske odluke.
- (4) U slučaju kršenja odredbi koje se odnose na prezentiranje ugovora ili na postavljanje nekorektnih uvjeta u potrošačkim ugovorima, postupak pred nadležnim sudom može biti pokrenut zajednički ili pojedinačno protiv trgovaca iz istog ekonomskog sektora ili njihovih asocijacija koji koriste ili preporučuju istu praksu ili postavljanje sličnih nekorektnih uvjeta.

Članak 123.

U istom postupku, institucija ili udruga ima ovlaštenja da zahtijeva kompenzaciju za štetu nanесenu kolektivnim interesima potrošača.

Članak 124.

- (1) Procedure alternativnog rješavanja sporova uspostaviti će ovlaštena tijela za zaštitu potrošača u Bosni i Hercegovini čija će zadaća biti rješavanje potrošačkih tužbi.
- (2) Takve procedure bit će uspostavljene i primijenjene sukladno kriterijima koje postavi Ombudsmen za zaštitu potrošača u BiH.

XX. KAZNENE ODREDBE

Članak 125.

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 1.500 KM do 3.500 KM kaznit će se za prekršaj trgovac, ako:
 - a) prodajnu cijenu proizvoda i usluge ne istakne vidljivo i u službenoj valuti BiH (članak 11. stav (1) ovoga Zakona);
 - b) cijenu za jedinicu mjere, naziv i vrstu proizvoda ne istakne vidljivo (članak 11. stavak (3) ovoga Zakona);
 - c) prodajnu cijenu i cijenu za jedinicu mjere ne označi jasno, vidljivo, čitko i jednoobrazno na proizvodu, odnosno omotu, na prodajnom mjestu proizvoda i usluga, kao i na proizvodu u izlogu (članak 11. stavak (6) ovoga Zakona);
 - d) za prodani proizvod, odnosno pruženu uslugu ne izda račun potrošaču (članak 11. stavak (7) i članak 38. st. (1) i (2) ovog Zakona);
 - e) se ne pridržava prodajne cijene proizvoda ili usluga (članak 11. stavak (10) ovog Zakona);
 - f) potrošača na njegov zahtjev ne upozna sa svojstvima ponuđenog proizvoda (član 15. stav (1) ovog Zakona);
 - g) na izabranom uzorku proizvoda ne prikaže rad proizvoda i ne dokaže njegovu ispravnost (članak 15. stavak (2) ovog Zakona);
 - h) ne povuče iz prodaje proizvod na čijem izabranom uzorku ne može ili ne zna prikazati način njegove uporabe ili dati potrebne upute i objašnjenja o proizvodu koji prodaje (član 15. stav (3) ovog Zakona);
 - i) cijenu posebnog papira za omotavanje i uprabu dodatnih ukrasa ne istakne jasno i vidljivo (članak 17. stavak (2) ovog Zakona);
 - j) proizvod na rasprodaji nije jasno i vidljivo označen cijenom prije i cijenom nakon smanjenja (članak 8. stavak (2) ovog Zakona);
 - k) isporučitelj usluga ne omogući potrošaču ugradnju potrošačkog mjerila (članak 35. stav (2) ovog Zakona);

- l) za vrijeme ugovaranja, a najkasnije prije isporuke, potrošač ne dobije pisanu obavjest sa svim podacima (članak 44. stavak (1) ovog Zakona);
 - m) neposredno nakon otpreme proizvoda potrošača ne obavijesti o vremenu i načinu otpreme (članak 45. stavak (2) ovog Zakona);
 - n) potrošača prije zaključenja ugovora o kreditu ne upozna u pisanom obliku sa svim ugovornim odredbama i ukupnim troškovima kredita ili ako oni nisu prikazani pojedinačno za svaku stavku ugovora o kreditu (članak 54. ovog Zakona);
 - o) u pisanoj formi ne obavijesti potrošača prije ili za vrijeme zaključenja ugovora o odredbama iz članka 58. stavak (2) ovog Zakona;
 - p) na razuman način prilikom zaključenja ugovora i prije isporuke EIP-a, u pisanom, a po mogućnosti i u elektronskom obliku, ne obavijesti zainteresiranu stranu o uvjetima uporabe EIP-a sukladno odredbama člana 72. ovog Zakona;
 - r) nakon obavljenog prijenosa novčane vrijednosti u pisanom obliku ne obavijesti vlasnika o podacima iz članka 73. stavak (1) ovog Zakona;
 - s) vlasniku ili korisniku EIP-a pravovremeno osobno ne priopći promjenu uvjeta ugovora (članak 76. stavak (1) ovog Zakona);
 - t) ne brine da korisnik EIP-a može u svako doba dana i noći prijaviti gubitak ili krađu EIP-a (članak 78. stavak (1) ovog Zakona).
- (2) Ako je trgovac pravna osoba, za radnje iz stavka (1) ovog članka kaznit će se za prekršaj odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 500 KM do 1.000 KM.
 - (3) Novčanom kaznom u iznosu od 150 KM inspektor će kazniti na licu mjesta odgovornu osobu u pravnoj osobi, odnosno fizičku osobu - trgovca za prekršaj iz stavka (1) ovog članka.

Članak 126.

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 2.500 KM do 5.500 KM kaznit će se za prekršaj trgovac, ako:
 - a) ne posluje na jezicima koji su u službenoj uporabi u Bosni i Hercegovini i ako u pisanim dokumentima ne koristi puni naziv firme i sjedišta ili skraćeni naziv firme i sjedišta, ako je skraćeni naziv upisan u sudski ili zanatski registar (članak 6. ovog Zakona);
 - b) prodaje proizvod, odnosno pruža uslugu potrošaču na način koji je u suprotnosti s dobrim poslovnim običajima (članak 7. stavak (1) ovog Zakona);
 - c) potrošaču ne omogući provjeru ispravnosti zaračunatog iznosa u odnosu na kvalitetu i količinu kupljenog proizvoda, odnosno pružene usluge (članak 11. stavak (9) ovog Zakona);
 - d) potrošaču proizvod ne dostavi u ispravnom stanju, u ugovorenoj količini i kvalitetu u dogovorenom roku, i torn prilikom ne uruči sve pripadajuće dokumente (članak 13. stavak (1) ovog Zakona);
 - e) ne sačuva sva svojstva proizvoda koji je namijenjen prodaji, a naročito proizvoda koji ima ograničeni rok uporabe (članak 14. stavak (1) ovog Zakona);
 - f) na omotu proizvoda koji ima propisani rok uporabe, taj rok ne označi jasno, vidljivo i čitko (članak 14. stavak (2) ovog Zakona);
 - g) potrošaču ne da detaljne upute i objašnjenja o proizvodu koji prodaje (član 15. stav (2) ovog Zakona);
 - h) proizvod prodaje bez odgovarajućeg omota ili ambalaže ili na zahtjev potrošača posebno ne zamota proizvod (članak 17. stavak (1) ovog Zakona);
 - i) omot koji ima logotip i/ili naziv proizvođača i/ili trgovca posebno zaračuna kupcu (član 17. stav (3) ovog Zakona);
 - j) omot nije prilagođen obliku i masi proizvoda ili ako obmanjuje potrošača u pogledu mase i veličine proizvoda (članak 17. stavak (4) ovog Zakona);
 - k) u propisanom roku ne udovolji zahtjevu potrošača iz članka 20. stavak (2) ovog Zakona;
 - l) proizvod nema deklaraciju i ako ona ne sadrži propisane podatke (članak 23. stavak (4) ovog Zakona);
 - m) rasprodaju proizvoda ne objavi na način uobičajen u mjestu prodaje (članak 8. stavak (1) ovog Zakona);
 - n) se najveći postotak smanjenja cijena ne odnosi na najmanje jednu petinu vrijednosti svih proizvoda na rasprodaji (članak 8. stavak (3) ovog Zakona);
 - o) proizvod na rasprodaji jer mu uskoro istječe rok uporabe nema dodatno vidljivo istaknut krajnji rok uporabe (članak 9. ovog Zakona);
 - p) prodaju energije i vode potrošaču ne obračuna na osnovu stvarnih isporuka očitanih na brojilu potrošača (članak 35. stavak (1) ovog Zakona) ili pruženu uslugu ne obračuna u skladu s člankom 35. stavak (3) ovog Zakona;
 - r) nema identifikacionu karticu (članak 44. stavak (3) ovog Zakona);
 - s) ugovor o prodaji na daljinu nije sastavljen u pisanom obliku i ako ne sadrži obvezne elemente (članak 44. stavak (1) ovog Zakona);
 - t) prije zaključenja ugovora na daljinu preko sredstava za daljinsko komuniciranje ne obavijesti potrošača o svim odredbama iz članka 44. stavak (1) ovog Zakona ili ako ta obavjest nije sukladna odredbama članka 44. stavak (2) ovog Zakona;
 - u) pisana obavjest iz članka 44. ovog Zakona ne sadrži obvezu trgovca da podatke o potrošaču neće priopćiti trećoj strani, niti strani koja kao pravna ili fizička osoba djeluje unutar iste grupe poduzeća (koncern) kojoj pripada trgovac, osim ako to potrošač odobri trgovcu u pisanom obliku (članak 46. ovog Zakona);
 - v) potrošaču bez odgađanja ne vrati plaćeni iznos novca (članak 47. stavak (6) ovog Zakona);
 - z) ugovorom o prodaji na daljinu osigura potrošaču kredit sam ili preko treće osobe, a u slučaju odustajanja potrošača od ugovora, zahtijeva zatezne kamate ili druge troškove zbog raskida ugovora o kreditu (članak 48. stavak(2) ovog Zakona);
 - aa) isporučiti potrošaču robu ili uslugu koje nije naručio, ako takva isporuka zahtijeva plaćanje (članak 48. stavak (1) ovog Zakona);
 - bb) bez prethodnog pristanka potrošača, prema potrošaču uporabljiva pojedinačna sredstva za daljinsko komuniciranje (članak 51. ovog Zakona);
 - cc) ugovor o kreditu ne sadrži sve odredbe iz članka 54. ovog Zakona;
 - dd) potrošača ne obavijesti u pisanom obliku o svakoj promjeni godišnje kamatne stope i troškova osam dana prije nastanka promjene i prilikom terećenja tekućeg računa potrošača (članak 58. stavak (3) ovog Zakona);
 - ee) ne obavijesti potrošača u pisanom obliku o iznosu godišnjih kamata i kamatnih stopa i troškovima kojima će teretiti tekući račun potrošača zbog dozvoljenog prekoračenja tekućeg računa, kao i o svim obvezama

- koje nastanu za potrošača zbog prekoračenja njegovog tekućeg računa (članak 58. stavak (4) ovog Zakona);
- ff) prekrši neku od odredbi iz članak 76. stavak (3) ovog Zakona;
- gg) ne postupi sukladno odredbama članka 81. stavak (1) ovog Zakona;
- hh) potrošača ne upozna sa svim ugovornim odredbama prije zaključenja ugovora, tako što će mu uručiti primjerak ugovora (članak 81. stavak (2) ovog Zakona);
- ii) pravovremeno prije početka putovanja ne priopći potrošaču u pisanom obliku podatke propisane u odredbama članka 82. ovog Zakona;
- jj) organizator koji je prinuđen prije polaska izvršiti značajnu promjenu neke bitne ugovorne odredbe - naročito promjenu cijene - bez odgađanja to ne priopći potrošaču u pisanom obliku, da bi mu pružio mogućnost donošenja odgovarajuće odluke (članak 86. stavak(1) ovog Zakona);
- kk) od potrošača traži uplatu razlike u cijeni ako je drugi ponuđeni paket-aranžman vredniji od aranžmana iz ugovora (članak 86. stavak (2) b) ovog Zakona);
- 11) osim obeštećenja za razliku između predviđene i ostvarene cijene usluge ne obračuna i isplati pripadajuće kamate (članak 86. stavak (4) ovog Zakona);
- mm) ugovor o vremenskom zakupu turističkog objekta nije sastavljen u pisanom obliku i ako ne sadrži sve elemente iz članka 91. st. (1),(2) i (3) ovog Zakona;
- nn) u vrijeme roka za odustajanje od ugovora o vremenskom zakupu turističkog objekta potražuje plaćanja od potrošača (članak 92. stavak (2) ovog Zakona).
- (2) Ako je trgovac pravna osoba, za prekršaje iz stavka (1) ovog članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 500 KM do 1.000 KM.

Članak 127.

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 4.000 KM do 8.000 KM kaznit će se za prekršaj trgovac, ako:
- ne prodaje proizvod, odnosno ne pruža usluge svim potrošačima pod istim uvjetima (članak 7. stavak (2) ovog Zakona);
 - u prodajnu cijenu ne uključi sve poreze, doprinose i takse i ako prodajna cijena nije jednaka prodajnoj cijeni iz popisne knjige (članak 11. stavak (2) ovog Zakona);
 - prodaje proizvod koji zbog svojih svojstava ne odgovara uobičajenoj uporabi ili propisanoj kvaliteti (članak 14. stavak (3) ovog Zakona);
 - prilikom prodaje proizvoda, potrošaču ne osigura propisane dokumente, oznake, podatke i deklaraciju, te spisak vlastitih i ovlaštenih servisa (članak 16. ovog Zakona);
 - je omot škodljiv za zdravlje (članak 17. stavak (4) ovog Zakona);
 - u slučaju nedostatka na proizvodu, na zahtjev i po izboru potrošača, ne postupi sukladno odredbama članka 18. ovog Zakona;
 - kod usluge koju je obavio nepravilno ili djelomično ne postupi sukladno odredbama članka 19. stavak (1) ovog Zakona;
 - izgubi ili uništi proizvod koji je potrošač dao na popravak, održavanje ili doradu a po izboru potrošača ne isporuči u roku od osam dana od zahtjeva potrošača novi proizvod s istim svojstvima i za istu namjenu ili mu bez odgode ne namiri pričinjenu štetu u visini maloprodajne cijene novog proizvoda (članak 21. stavak (1) ovog Zakona);
 - ošteti ili pokvari proizvod koji je primio na popravak, održavanje ili doradu, te o vlastitom trošku ne popravi oštećenje, odnosno ne ukloni kvar u roku od tri dana, ako se na taj način ne smanjuje vrijednost uporabljivosti proizvoda (članak 21. stavak (2) ovog Zakona);
 - račun za obavljene telekomunikacijske usluge potrošaču ne sadrži sve potrebne podatke koji potrošaču omogućuju provjeru ispravnosti obračuna pruženih usluga ili račun za prodaju energije, vode, telekomunikacijskih, komunalnih i drugih usluga ne dostavi pojedinačno za svaku uslugu (članak 36. ovog Zakona);
 - zahtijeva ili izričito uvjetuje kupovinu proizvoda ili pružanje usluge s djelomičnim ili ukupnim predujmom i isporuči proizvod ili pruži uslugu i nakon prijema predujma, te potrošaču nakon isporuke proizvoda ili pružene usluge ne obračuna i ne isplati kamate po stopi poslovne banke trgovca za oročene štedne uloge na tri mjeseca, ako je rok isporuke dulji od jednog mjeseca (članak 37. ovog Zakona);
 - potrošaču osim cijene zajedno sa zakonskim zateznom kamatom ne plati i dodatnih 10 % iznosa kupovne cijene za svakih 30 dana kašnjenja (članak 47. stavak (7) ovog Zakona);
 - ne isporuči proizvod ili ne pruži uslugu u roku od 15 dana od dana kada mu je potrošač poslao narudžbu i u suprotnom ako potrošaču bez odgode ne vrati plaćeni iznos novca ako je platio predujam (članak 49. ovog Zakona);
 - onemogućiti potrošača da svoje obveze iz ugovora o potrošačkom kreditu ispuni prijevremeno ili mu ne odobrava srazmjerno smanjenje ukupnih troškova kredita (članak 65. ovog Zakona);
 - mijenja ugovorom utvrđenu cijenu kada u ugovoru to nije izričito dopušteno i kada ugovor ne sadrži podatke za izračunavanje nove cijene (čl. 83. st. (1) ovog Zakona);
 - povećava ugovorenu cijenu u razdoblju od 20 dana prije ugovorenog dana polaska (čl. 83. st. (4) ovog Zakona);
 - otkaže ugovor prije polaska i ne obešteti potrošača (čl. 86. st. (4) ovog Zakona);
 - ne izvrši ugovorne odredbe i ne obešteti potrošača (čl.87. st. (1) ovog Zakona);
 - potrošač nije u mogućnosti platiti troškove povratka, a organizator ne osigura njegov povratak (čl. 88. st. (1) ovog Zakona);
 - ne osigura za svaki aranžman jamstvo kod banke ili osiguravajućeg društva (čl. 90.st. (1) ovog Zakona);
 - oglašavanje proizvoda i usluga nije u skladu s odredbama čl. 29. i čl. 94. st. (1) ovog Zakona.
- (2) Ako je trgovac pravna osoba, za prekršaje iz stavka (1) ovog članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 1.000 KM do 2.000 KM.

Članak 128.

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 2.500 KM do 5.500 KM kaznit će se za prekršaj dobavljač, ako:
- proizvod stavi u prodaju s deklaracijom koja ne sadrži podatke propisane u članku 23. stavak (4) i podzakonskim aktima iz čl. 23. st. (7) ovog Zakona;
 - za tehnički složene proizvode ne utvrdi i u tehničkom napatku ne navede rok osiguranog servisiranja i opskrbe tržišta rezervnim dijelovima, priborom i drugim proizvodima bez kojih se taj proizvod ne može

rabiti prema njegovoj namjeni (članak 26. stavak (1) ovog Zakona);

- c) svoje servise, odnosno ovlaštene servise, servisere i tržište redovito ne snabdijeva potrebnom vrstom i količinom rezervnih dijelova, pribora i drugih proizvoda bez kojih se tehnički složen proizvod ne može rabiti prema predviđenoj namjeni (članak 27. stavak (1) ovoga Zakona).
- (2) Ako je dobavljač pravna osoba, za prekršaje iz stavka (1) ovog članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 500 KM do 1.000 KM.

XXI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 129.

- (1) UKZP entiteta uspostavljeni su na osnovu članka 9. Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 30/01) i nastavljaju provedbu svojih nadležnosti kako je propisano čl.15., 16. i 17. tog zakona do 31. decembra 2005. godine.
- (2) Od 1. januara 2006. godine nadležnosti UKZP iz područja zaštite potrošača provodit će nadležna entitetska i tijela Brčko Distrikta BiH.

Članak 130.

- (1) Danom stupanja na snagu ovog Zakona prestaje vrijediti Zakon o zaštiti potrošača u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 17/02 i 44/04).
- (2) Nadležna tijela donijet će propise za provedbu ovog Zakona kao i za provedbu relevantnih preporuka Europske komisije u području zaštite potrošača, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona.
- (3) Entiteti i Brčko Distrikt BiH dužni su uskladiti sve propise i druge akte, najkasnije u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Članak 131.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

PSBiH broj 271/06
21. veljače 2006. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Zastupničkog doma
Parlamentarne skupštine BiH
dr. **Nikola Špirić**, s. r.

Predsjedavajući
Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH
Mustafa Pamuk, s. r.